

DOMOLJUB

Glasilo Jugoslovanske Kmetске Zveze

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 30 K na leto. —
Za inozemstvo 50 K.
Posamezne številke se prodajajo po 1 K.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Demobilizacija. — Uspeh naših poslancev.

Ministrski svet je odredil mobilizacijo, odredil jo je kljub temu, da je Rumunija — naša zaveznica — izjavila, da ne bo mobilizirala, ker se ji ne zdi potrebno, kljub temu, da je to odsvetovala velika antanta, kljub temu, da je svaril pred prenapljenimi koraki celo odsotni ministrski predsednik Pašić.

Komandant dravske divizije je vpo-klieal na šesttedenske vaje letnike 1896, 1897, 1898 in 1899, ki so se morali zglasiti 6. in 8. novembra v belgijski vojašnici v Ljubljani. V odredbi je dalje rečeno:

Vpoklic konj in vozov sledi.

Obvezniki se opozarjajo, da prinesejo s seboj toplo zimsko obleko, dobre čevlje, dva para perila in eno odejo, ker za prvi čas ne morejo dobiti cele vojaške obleke in opreme.

Vsi obvezniki kakor tudi davalci konj naj prinesejo s seboj hrano za sebe in za konje za pet dni.

Davalci konj in oni, ki so določeni za kočijaže, naj prinesejo s seboj velike plah-
te za pokrivanje hrane in municije, sekuro, lopato, kramp, svetilko in številko za vozove ter odeje za kočijaža in konje.

Poimenični sezname popisanih konj in vozov sledijo.

Na drugem mestu prinašamo, da je za to mobilizacijo prosil vojni minister za 800 milijonov kron kredita, ki pa seveda ne bo zadostoval za pokritje vseh stroškov.

Kaj naj na vse to rečemo?

Nam se zdi popolnoma prav in opravičeno, da ima država primerno močno armado, zakaj v tej sosesčini samih volkov, ki prežijo krog in krog nas in gledajo, kdaj bi padli po nas, je edini strah močna in dobro pripravljena armada. To sicer nekaj stane (dasi bi se pri nas pri pametnem in poštenem gospodarstvu dala s še enkrat manjšimi stroški vzdržati ravno tako močna armada), toda še slabše je, če bi sosed-
je lepega dne padli po nas in nam odnesli ter požgali še to, kar imamo.

Pa če že imamo močno armado, je čisto odveč, če jo z ogromnimi žrtvami ljudi samih takrat kličemo skupaj, ko je to po menju vseh pametnih ljudi nepotrebno in ko ni nobene nevarnosti. Mažarska se je obvezala, da odstrani Habsburžane in da

pod nadzorstvom velike antante izvede razorožitev lastne armade in — basta. Kje je potem še kakšna nevarnost, kje potem potreba nalagati državi tako ogromne stroške in ljudstvu take žrtve? Saj sedaj celo vojni minister sam izjavlja napram našim poslancem, da je ta mobilizacija samo poskus, ki bi pokazal pripravljenost naše vojske.

Če liberalci, ki sede v belgrajski vlad-
di in so vsi navdušeni za vojsko, drugače ne morejo proslaviti svojega imena, potem naj gredo, saj so državi že dosti škode povzročili.

In te odredbe, kaj naj ljudje vse s seboj prinesejo! Ali niso že itak dovolj izmozgani, ali ne stoji že za vsakim grošom, ki ga kmetско ljudstvo z žulji in z znojem zasluži, davčni eksekutor? Sedaj pa prinesi s seboj toplo zimsko obleko, katere marsikdo niti nima, če pa jo ima, si jo je težko prislužil in bi jo imel za več let, sedaj naj jo pa strga po raznih vežbališčih! Dobre čevlje! Moj Bog, kako bi bil marsikateri vojaški obvezanec hvaležen, če bi jih imel!

Ali se vojna uprava zaveda, kakšne ogromne žrtve nalaga s svojimi zahtevami ljudem? Pa vse bi se še preneslo, ko bi bila ta mobilizacija res nujno potrebna, ko bi res sovrašnik že stal ob mejah in se pripravljal za napad. Takrat ne bi nihče pomišljal. Toda tega ni, in vojni minister sam pravi, da je to le poskus. Dobro! Toda ali v takih gospodarskih razmerah, v kakršnih je sedaj država in so posamezniki, niso taki poskusi nekoliko predragi?

Vse to so pomišljali naši poslanci ter so sklenili, naj se takoj poda v vojno minist-
strstvo deputacija kluba in zahteva, da se takoj ustavi mobilizacija in takoj prične demobilizacija mobiliziranih čet. Deputacija, ki jo je sprejel vojni minister general Zečević, je obenem zahtevala tudi, da se vozila in živina, v kolikor je bila odvzeta, vrne.

Vojni minister je deputaciji odgovoril, da si bo osvojil stališče Jugoslovanskega kluba. Vozila in živina se bo ocenila po tržnih cenah. Glede demobilizacije je minister izjavil, da se bo hitro izvršila, čeprav on sam ni merodajen za to. Poudaril je, da

je ta mobilizacija poskus, ki je pokazal pripravljenost naše vojske, ki bo napravila dober vtis na znotraj in zunaj.

Sedaj čakamo nadaljnih odredb, ki naj se pospešijo.

Država.

Kar vladne stranke sedaj počenjajo z državo, je pravo posilstvo. Izrabljajo jo v svoje sebične osebne in strankarske namene v taki meri, da dolgo ne bo mogoče popraviti ogromne škode, ki se godi sedaj na državnem ugledu in imetju.

To je mogoče le v državi, kjer ljudje v splošnem nimajo pravega pojma o državi niti pravega smisla zanjo. Ko bi se v tvojo družino vsilil kdo, ki bi jo izrabljal, zlorabljal in izsiljeval na tak način, kot delajo gotove stranke z državo, bi ga že drugi dan za večno pognal od hiše, pa če tudi bi morda bil to domačih eden. V državi pa, pri kateri nismo posebno v gospodarskem in kulturnem oziru prav nič manj interesirani kot v domači družini, pa vse potrpimo. Ali ni država kakor zadruga z neomejeno zavezo in katere član si tudi ti. Če sedijo v načelstvu in nadzorništvu možje, ki slabo gospodarijo, da se denar, ki ga vlagáš ti, na vse strani razsiplje — kdo bo tepen? Ali ne ti kot član te zadruge? Ali ne jamčiš zanjo celim svojim imetjem? In če zadruga zaide v ogromne dolgove, če se neprevidno spušča v razne že naprej izgubljene tožbe, če ne pazi na zadrugno imetje, ki se izgublja, ali ne bodo končno prijeli tebe: plačaj, če ne, ti prodamo posestvo.

Vse to razumemo in zato pri zadrugah natančno pazimo, kako se gospodarji, v kakšnih rokah je načelstvo, kako se predlagajo obračuni itd. Za vse to se brigamo, ker se s tem brigamo zase in svoje koristi. Dobro vojena zadruga je blagoslov za posameznike, slabo vojena prokletstvo.

Ali ni isto z državo? Avstrijo so imeli v rokah slabi gospodarji, pa so jo zapravili. Pa naj so jo. Ni nam žal zanjo. A žal naj je za vso ogromno škodo, ki so jo imeli posamezniki med celo svetovno vojsko in še danes samo zato, ker so sedeli ob državni zadrugi slabi gospodarji in so jo zav-
vedli v ogromno svetovno tožbo — svetov-

no vojsko, ki še danes uničuje posameznike.

Naša državna zadruga ima v svojem načelstvu skrajno slabe gospodarje. Delajo z združnim denarjem, ki ga vplačujejo člani, da se Bog usmili. Posledica je, da morajo člani vedno več doplačevati, zadruga izgublja kredit, premoženja članov so v nevarnosti.

In vendar vse to mirno trpimo. Ko bodo prišle volitve, bomo zopet volili liberalce in samostojneže, ki sede danes v načelstvu državne zadruge in ki se jo zavotili globoko pod cesto in bomo imeli ogromno stroškov, da jo zavozimo zopet na cesto. Na Hrvaškem bomo volili Radičevce, ki vedo, da je državna zadruga s takim gospodarstvom v največji nevarnosti, pa stoje ob strani in — čakajo poloma. Ne zavedajo se pa, da so oni tudi člani te zadru-

ge, radi ali neradi, in da bodo morali potem tudi doplačevati iz svojega. Drugod zopet bodo volili radikalce v načelstvo državne zadruge, dasiravno danes vidijo, kako mnogi člani radikalne stranke izrabljajo svojo moč za svoj žep na račun države.

Zato je pa naša dolžnost, taka, kot jo imamo kot gospodarji v družini ali kot člani v zadrugi, da se brigamo za politiko, to je: brigati se moramo za državno gospodarstvo, za državno zakonodajo, od katere je bistveno odvisen napredek našega gospodarstva, za zunanjo politiko, ki največ vpliva na kredit države. Pa ne samo brigati, proučevati moramo vsa ta javna vprašanja misliti na pametno in koristno rešitev ter potem pri volitvah izročiti državno združeno načelstvo takim ljudem, ki bodo naše pametne besede upoštevali.

Vestnik Županske zveze za Slovenijo.

OBCINSKE DOKLADE IN SAMOSTOJNE OBCINSKE NAKLADE.

Vsled želje okrajne županske zveze v Ribnici in z ozirom na to, da je ravno sedaj čas, ko se sestavljajo občinski proračuni, naj pojasnimo ob kratkem vrsto onih občinskih davščin, s katerimi se pokrivajo občinske in stvarne šolske potrebe. — Te davščine so:

1. Občinske doklade na direktne državne davke, in na državno trošarino (t. j. užitnino) od vina in vinskega mošta;

2. samostojne obč. naklade:

a) na meso (pravilno na klavno živino in mesne izdelke;

b) na opojne pijače, t. j. sadno vino in sadni mošt, pivo, žganje in likerje (poslajeno žganje).

Predvsem je treba pri določanju občinskih doklad in naklad paziti na to:

Občinske doklade na direktne davke in na vino ter vinski mošt se morajo skleniti vedno v odstotkih. — Glede doklad na direktne davke (t. j. zemljiški, hišno-razredni in najemniški itd.), ni treba nikakega pojasnila, ker morajo biti znane vsakomur. —

Pač pa je treba več pozornosti pri občinskih dokladi na državno trošarino od vina in vinskega mošta. Ta znaša sedaj 35 dinarjev (140 K) od hektolitra. Opozorjati moramo, da si je delegacija ministrstva financ za višjo nego 25 odstotno doklado na to trošarino izrečno pridržala pravico za posebno dovoljenje v višjih odstotkih le v slučajih izredne potrebe. (Mi smo sicer mnenja, da je čisto nepotrebno omejevati višino te občinske doklade do 100 odstotkov, ker bo pri skupni davščini 280 K od hektolitra prišel gostilničar še vedno na svoj račun). — Odstotke doklad na to trošarino je torej lahko izračunati: 100 odstotkov znaša 140 K; 50 odstotkov polovico od tega (70 K); 25 odstotkov četrtino (35 kron); 30 odstotkov (42 K); 40 odstotkov (56 kron), itd. — Če se s primerno gotovostjo izračuni množina v občini potočene-ga vina in vinskega mošta, se lahko že v

naprej ugotovi dohodek iz teh doklad po gotovem odstotku. —

Pod 1.) navedene obč. doklade pobirajo za občine državni organi: davčni uradi in organi finančne kontrole. —

Pod 2.) navedene samostojne občinske doklade se morajo skleniti v gotovih (določenih, fiksnih) zneskih za vsak predmet, a v nobenem slučaju v odstotkih. Za odmero teh doklad so merodajna določila v okrožnici deželne vlade za Slovenijo — poverjeništvu za notranje zadeve — z dne 7. januarja 1921 štev. 30.

4. Ker je mogoče, da te okrožnice pri nekaterih županstvih ni več najti, navajamo one najvišje zneske za posamezne predmete, od katerih se smejo pobirati te samostojne naklade. Preko določene najvišje izmere se te naklade ne smejo skleniti. —

Naložiti se sme:

A) Samostojna naklada na meso (klavno živino):

a) od vsakega kosa goveje živine nad 1 letom (govedi, juncev, junic) do 50 K;

b) od vsakega kosa telet pod 1 letom do 30 K;

c) od prašičev do 30 K;

č) od drobnice (ovce, koze) do 10 K;

d) od vsakih 100 kg v občino uvoženega mesa in mesnih izdelkov (klobas, salam, slanina itd.) do 40 K.

B) Naklade na pijače in sicer:

a) od hektolitra sadjevca (sadnega vina in mošta), namenjenega za konsum (točenje) 5 K;

b) od hektolitra potočene-ga piva do 30 kron;

c) od vsake hektoliterske stopinje navadnega žganja do 10 K;

č) od vsakega litra poslanenega žganja (likerjev) do 5 K.

Naklada na pivo in žganje pa ne sme zadeti trgovskega prometa, ampak se sme pobirati le od pijač, potočene-ga (použitih) v občini (takozvani konsumni davki). — Pobirati se tudi ne sme od žganja, ki je vsled proste kuhe za domačo porabo prosto državnega davka. —

Vse tu pod 2.) navedene samostojne naklade morajo pobirati občine same po lastnih organih.

Nejasno utegne biti ponekod, kako je razumeti neklado od hektoliterske stopinje navadnega žganja. Vzemimo torej primer: Krčmar prijavi za konsum (porabo = potočenje) hektoliter žganja z 40 odstotki (40 odstotna vsebina alkohola). Občina pobira na to žganje naklado v izmeri 10 K, kar znese 240 K. — Če vsebuje žganje n. pr. 35 odstotkov (stopinj = odstotkov) alkohola, znaša naklada po 10 — od hektolitra 350 K, a naklada po 6 K — $6 \times 35 = 210$ kron. itd.

Pri likerjih (poslajenem žganju) se pobira enotna naklada od vsakega litra do 5 kron.

S tem — menimo — smo predmet zadostno pojasnili. Če omenimo še, da smatramo naklado na opojne pijače v interesu občin ter njihovih blagajn, za najbolj opravilne davščine, smo storili v tem le svojo dolžnost. —

Županstva! Na dan s temi nakladami — a proračune rešite nemudoma, ker se vse davščine na vse vrste užitniških predmetov pobirajo šele od takrat, ko so dovoljene. —

SPREMLJANJE MLADENIČEV K VOJAŠKIM NABOROM.

Poročali smo že, da je Dravska divizijska oblast na podlagi tozadevne vloge sporočila županski zvezi, da je stavil poveljnik Dravske divizije, oblasti ministru vojne in mornarice tozadevni predlog, ki odgovarja našim (t. j. županske zveze) željam, da se omeji število spremljevalcev od strani občin.

Prejeli pa smo sedaj rešitev gospoda vojnega ministra samega potem Komande IV. armijske oblasti (Pov. Dž. Br. 6093), ki udarja na nekoliko krepkejšo struno. V rešenju Gospodina Ministra Vojnog i Mornarice — Pov. F. Dž. Br. 20706 od 20. oktobra 1921 god. — čitamo: ... »da v interesu države a posebič vojske ne more za sedaj delati nikake izjeme v pravilu za rekrutovanje... in »da se zakon brez odobrenja narod. skupščine ne more spremeniti po želji poedinih korporacij...« itd. — Potem pravi: »V ostalem velja pravilo za rekrutovanje enako za celo državo odnosno njene oblasti, a proti temu se ne more delati izjem za poedine oblasti, »pa ni za Slovenačko.« — Na to pa še zafrkne:

»Pada jako v oči, da prihajajo prošnje take vrste in slične, gotovo edino iz Slovenije, a iz drugih oblasti ne, ki nim gre za to, da se jim olajša obveznost napram vojski kot »odbrani države.« —

Na to moramo nekoliko reagirati, kar naj se nam blagovoli oprostiti. »Županska Zveza« niti od daleč ne misli na kaj, kar bi ne bilo v skladju z interesi države. Toda »Županska Zveza« je korporacija, ki ima predvsem namen in dolžnost, ščititi interese občin in občanov ter županstev kot njihovih izvršilnih organov.

Kdo bo trdil, da je treba, da mora na primer s petimi mladeniči iti k naboru 5, 8 ali 12 ali več občinskih zastopnikov? — Dobro, če misli Gospodin Minister Vojne

da je treba spremembe zakona, pa naj le predloži načrt skupščini. Saj to je hotela »Županska Zveza« ravno doseči. Na to opozarjamo tem potom še posebe naše poslanice.

Nič za drugega nam ne gre nego za to, da obvarujemo naše občine ogromnih izdatkov, ker so že itak obremenjene dovolj, saj morajo nositi ogromna bremena baš v vojaške namene.

Popolnoma pogrešena taktika pa je, če se gospod minister vojne spodtika na tem, da prihajajo inicijativni predlogi baš iz Slovenije. Kje pa stoji, da bi ne smeli prihajati od tu?

ZUPANSTVU V P.

Odgovor na vprašanje v sledeči zadevi: V L. je napeljeval učitelj v šolo in v svoje stanovanje električno razsvetljavo, račun pa poslal občini, ne da bi bil poprej vprašal občinski odbor, ki je kasneje plačilo že trikrat odklonil. Sedaj je ukazal okrajni šolski svet krajnemu šol. svetu, da naj stavi izdatek v proračun. Predsednik je to tudi storil, ne da bi bil poprej sklical krajni šolski svet k sebi. — Ali se more prisiliti občino, da prevzame te stroške, oziroma kam naj gre pritožba? In ali sme predsednik krajnega šolskega sveta sam vpisati izdatek v proračun? — Pojasnilo: Predvsem opozarjamo na pojasnila glede proračunov krajnih šolskih svetov v 43. številki »Domoljuba« z dne 26. oktobra 1921. —

Predsednik krajnega šolskega sveta ne sme samolastno izplačati kakega zneska, za katerega nima kritja v proračunu. — Staviti dotični znesek v proračun pa ima obsebi umevno pravico in je moral to tudi storiti, če je dobil naročilo od višjega oblastva. Ker pa mora biti ta proračun javno razporejen in rešen (odobren) v seji kraj. šol. sveta, je vsakomur dana prilika, da izpodbija dotični izdatek pritožbenim potom. — Če ta proračun ni bil pravilno rešen, se lahko izpodbija njegova veljavnost v celoti.

Vzemimo pa, da je na podlagi odloka okrajnega šolskega sveta dobila občina (županstvo) nalog, da stavi z drugimi stvarnimi šolskimi potrebščinami v občinski proračun tudi izpodbijani znesek, potem ima znova vsak občan pravico do pritožbe proti dotični postavki občinskega proračuna.

Stvarno bi bilo pač pripomniti, da se zdi električna razsvetljava šolske učne sobe za upravičeno, nikakor pa ni dolžna občina trpeti stroškov za razsvetljavo učiteljevega stanovanja, ampak mora plačati te stroške on sam.

VLADNI ZASTOPNIK PRI VOLITVI ŽUPANA IN SVETOVALCEV.

Vprašanje: Ali mora plačati občina zastopnika političnega oblastva, če pride k volitvi občinskega starešinstva?

Odgovor: Nikakor ne! Kajti § 46 občinskega volivnega reda za Slovenijo pravi le, da se zastopnik političnega oblastva samo sme udeležiti volitve, ne določa pa ničesar, da mora plačati stroške občina. Pač mora ta naznaniti političnemu oblastvu natančen čas volitve, da se lahko poslu-

ži svoje pravice, ako hoče. Le v tem slučaju bi morala stroške plačati občina, če bi izrečno zahtevala, da pride k volitvi zastopnik oblastva, in če bi se občina pri tem izjavila, da prevzame komisijske stroške. Tega ji pa treba ni.

Če pošlje torej okrajno glavarstvo svojega uradnika k volitvi župana (občinskega starešinstva), ne da bi bilo županstvo za to prosilo, mora te stroške plačati država oziroma se morajo pokriti iz uradnega pavšala okrajnega glavarstva. — Vobče pa zastopnika okrajnega glavarstva pri volitvi župana (občinskega starešinstva) treba ni.

ZUPANSTVA! PRISPEVAJTE ZA SKLAD »ŽUPANSKE ZVEZE«.

Že enkrat smo se obrnili na županstva in občine, da bi v prihodnjem proračunu naklonile primerno vsoto tudi za »Župansko zvezo«. To bo gotovo tudi izdatek, ki bo njim samim donal najlepši sad in najboljše obresti. Saj bodo s tem omogočili, da dobi »Županska zveza« tudi neobhodno potrebna materialna sredstva — poleg moralnih, da bo omogočeno njeno plodonosno delovanje.

Tekoči in zadnji čas prihodnji mesec boste sklepali o proračunih za leto 1921. Ne pozabite »Županske zveze«!

ORGANIZACIJE »ŽUPANSKE ZVEZE«.

vrlo napredujejo po posameznih okrajih. — Ustanovljene so podružnice za: novo-meški politični okraj; litijski sodni okraj;

za politični okraj Kranj; za okraj Črnomelj; za politični okraj Ljubljana okolica; za Višnjegorski sodni okraj; za Krški okraj (južni del); za Kočevski okraj (v Ribnici).

Manjka nam še več poročil o ustanovnih zborovanjih in konstituiranju podoborov (okrajnih zvez), osobito iz bivšega Štajerskega dela Slovenije. — Prosimo nujno poročil, da sestavimo za prihodnji Vestnik v »Domoljubu« pregled celotne organizacije.

Članarina za osrednjo »Župansko zvezo« znaša 2 din. = 8 kron za vsakega člana. — Izkazi članov s članarino naj se pošiljajo tajništvu Županske zveze — Ljubljana — Jugoslovanska tiskarna, II. nadstr.

ODGOVORI NA VPRAŠANJA.

Največ vprašanj dobivamo s prošnjo, da se takoj pismeno odgovori. A vselej manjka znamke za odgovor. »Županska zveza« danes še nima sredstev, da bi plačevala iz lastnega visoke poštno pristojbine. Dejali smo tudi že, da se bodo dejala pojasnila le članom in članicam županstvom. — Vendar naj vsaj vsakdo, ki želi od Županske zveze kake usluge, priloži za odgovor potrebne znamke. Naposled bi se zahtevalo preveč, če bi pri članarini 8 kron morala izdati Županska zveza morada dvakratni znesek za poštnino pri pismenih pojasnilih.

Pišite pa vselej le na naslov: Tajništvo »Županske zveze« za Slovenijo — Ljubljana; Jugoslovanska tiskarna, II. nadstr.

Gospodarski obzornik.

Iz državnega proračuna.

»Slov. Gospodar« piše: Državni proračun za leto 1921/22 verna slika zavoženega gospodarstva vladnih strank:

V državah, kjer skrbijo vlade po svetovni vojni za napredek in blagostanje svojih narodov, so najvišje one proračunske postavke, ki so namenjene ljudski izobrazbi, vzdrževanju občekoristnih zavodov, kakor bolnišnic, hiralnic, prisilnih delavnic itd., nadalje vzdrževanju cest in drugih prometnih sredstev ter regulacijam rek ter potokov. V takih državah pospešujejo kmetijstvo, obrt in industrijo. Pri nas je pa to drugače. Naša liberalno-samostojna vlada se je v proračunu najpoprej spomnila — policije, vojaštva, žandarjev.

Leta 1921/22 bodo po naročilu sedanje vlade sezidali 39 novih vojašnic. Za zgradbo teh vojašnic je predvidenih v državnem proračunu 518 milijonov K. Pomisliti pa je treba, da je vojni minister za leto 1922 zahteval 324 milijonov K več nego za leto 1921. Zandarmerije so se vladni mogotci v državnem proračunu spomnili z 756 milijoni kron, poleg tega pa zahteva vojni minister za vzdrževanje pograničnih čet (ruskih Wranglovcev) 660 milijonov kron.

Kakor je iz proračuna razvidno, zahteva vojni minister za vojašnice, žandar-

merijo in Wranglovce 1 milijardo (1000 milijonov kron) kron več kot lani.

Vladne stranke so s tem pokazale, da ne znajo in nočejo pojmovati glasnih zahtev ljudstva, ki ne mara nepotrebnih vojaških izdatkov, pač pa zmerno vzdrževanje najpotrebnejšega vojaštva. »Militarizem je pošast, ki žre milijone ljudskega denarja in oddaja od sebe samo pohabljenе ude in potoke človeške krvi.« To so besede našega voditelja dr. Korošca, ki jih je govoril na shodu SLS v Mariboru. Ako vladnim strankam, torej liberalcem in samostojnejšem, bilo blagostanje našega ljudstva na srcu, ne bi smelo pristajati na take ogromne postavke v državnem proračunu.

Za regulacijo rek in potokov v Sloveniji je vlada določila za leto 1922. le samo 5 milijonov kron. To je najlepši dokaz za trditev, da sedanji vladinovi varčujejo tam, kjer bi ljudstvo imelo nekaj koristi. Če pomislimo, da je v državnem proračunu določenih za vse vodne regulacije v državi samo 128 milijonov kron, za zgradbe kasarn pa 516 milijonov kron, potem se človeka res poloti velika jeza.

Tudi prosvetni minister je letos prišel z velikimi zahtevami, saj znaša postavka za prosvetno ministrstvo 1300 milijonov kron več nego lani. V teh milijonih so vštete tudi tiste vsote, ki jih je vlada namenila liberalnemu Sokolu. V Srbiji odpade

na Sokola 620 tisoč kron, na Hrvatskem 1.430.000 K, skupaj 2.750.000 K. Za dijaške štipendije cele kraljevine se bo letos izdalo 73.380.000 K.

Postavke za versko ministrstvo so jako značilne in zanimive. Liberalci in samostojnejši pravijo vedno, da smo Srbi, Hrvati in Slovenci enakopravni. Ta »enakopravnost« med pravoslavni Srbi in katoliškimi Slovenci in Hrvati se najbolj razvidi iz dejstva, da je vlada namenila vzdrževanju pravoslavni verskih šol 20 milijonov kron, katoliškim pa samo 2 in pol milijona kron. Za pravoslavno versko upravo so določili 161 in pol milijonov K, za katoliško pa s šolami vred samo 13 in pol milijonov. Ker število katoličanov v naši državi ne zaostaja veliko za številom pravoslavni vernikov, bi se moralo po načelu »enakopravnosti« porazdeliti te postavke enakomerno številu vernikov, ne pa pristransko!

Državni proračun za leto 1922. je v celoti najlepši dokaz, da nimamo vlade, ki bi z denarjem davkoplačevalcev varčevala. Državni izdatki v tem proračunu se ne krijejo z dohodki. Posledica tega je, da bo vlada iskala pri davkoplačevalcih novih dohodkov. Iz Belgrada so nedavno poročali, da bo vlada iztirjala še za 1 in pol milijarde kron novih davkov, ki naj bi zamašili ogromno vrzel v letošnjem proračunu.

Zaenkrat bodo zvišali posredne in neposredne davke. Pred vsem bodo zvišali davek na vino, ki bo najbolje zadel slovenskega vinogradnika. Neposredne davke bodo zvišali na ta način, da bo plačal tisti, ki plačuje davka nad 400 K 20—40% več od celokupne davčne vsote kot sedaj. Tako n. pr. bo plačal tisti, ki je do sedaj plačeval 10.000 K, plačevali odslej — 14 tisoč kron.

To je v kratkih potezih orisano »gospodarstvo« sedaj vladajočih strank. Samostojni minister Pucelj in demokrat dr. Kukec sta vsa ta bremena sopolpisala in Samostojna ter Demokratska stranka sta za vso brezglavo in protiljudsko davčno gospodarstvo soodgovorni.

Kako skrbi Pucelj za slovenske kmete.

Ko je postal Pucelj minister kmetijstva, so samostojnejši po shodih in v Kmetijskem listu, obetali kmetom zlate čase, poudarjali, da se bode vse storilo, da se povzdigne kmetijstvo pri nas in doseže napredek na vseh poljih kmetijstva. Besede, obljube so bile lepe, a dejanja — drugače govore.

Pred menoj leži predlog proračuna ministr. poljoprivrede i voda, kateri jasno kaže, kako malo se misli na kmetijstvo — izven Srbije. Naj govore nekoliko številke. Za Srbijo in Črno goro je določeno nad 273 milijonov K, za ostale pokrajine le K 244 — za Srbijo se predlaga 184 milijonov K več ko lani — za druge pokrajine le za 106 milijonov K več.

Za povzdigo kmetijstva store največ kmetijske družbe brez razlike. Pri nas je drugače! Za srpsko društvo v Belgradu

se določa podpora 8.600.000 kron, za vse druge družbe skupaj le 1.000.000 kron. Društvo v Belgradu dobi osemkrat več ko vsa druga društva. Slično je s podporo zadrug. Savez srpskih zemljoradniških zadruga dobi podporo 200.000 kron, razun tega še od razredne loterije znesek K 1.180.872, skupaj K 1.380.872. Vse druge zveze 10 po številu, dobijo skupaj le K 1.600.000. V proračunu je predvideno, da dobi poljedel. ministrstvo na razpolago od razredne loterije znesek K 2.136.784 za podporo narodno-gospodarskih ustanov. Radovedni smo, za kake namene in katerim organizacijam bo naklonil minister Pucelj ta lep znesek. — V južni Srbiji, Črni gori, Medžimurju in Prekmurju je potrebno ustanoviti kreditne zadruge — kot podpora za ustanovitev kreditnih zadrug v južni Srbiji in Makedoniji je določeno K 200.000, za Medžimurje in Prekmurje pa nič, akoravno se je ministrstvo na to opozorilo.

V proračunih so izdatki razdeljeni na posamezne pokrajine, le podpore za poljedelstvo, živinorejo, vinogradništvo in sadjarstvo so izkazane skupaj v znesku K 24.536.000 in niso razdeljene, kar znači, da se bodo porabile za južne dele države, dočim bi se v slučaju razdelitve na pokrajine natanko vedelo, koliko podpor odpade n. pr. na Slovenijo in bi mogli gospodarski krogi s tem računati.

Kot nova postavka je izdatek za poljoprivredne konzulate v znesku 800.000 kron, kateri bi se naj porabil v druge kmetijske svrhe in bi koristil kmetijstvu več ko bodo ti konzulati, ki bodo samo korita za one ljudi, kateri ne morejo postati načelniki v ministstvu.

Pri razpravi v finančnem odseku se bo odločno grajalo to zapostavljanje pokraja izven Srbije in zahtevalo, da se v enaki meri pospešuje kmetijstvo tostran in onstran Save.

Gospodarska obvestila.

DENAR.

Vrednost tujega denarja.

Denar	31. okt.		4. nov.		7. nov.	
	K	v	K	v	K	v
ameriški dolar	306	—	355	—	380	—
avstrijska krona	—	—	—	—	—	—
českoslovaška krona	—	—	3	22	—	—
angleški funt	—	—	—	—	—	—
francoski frank	22	—	—	—	—	—
italijanska lira	12	36	13	90	—	—
bolgarski lev	—	—	—	—	—	—
carski rubel	—	—	—	—	—	—
grška drahma	—	—	—	—	—	—
nemška marka	—	—	1	70	1	60
rumunski lej	—	—	2	—	—	—
šv. carski frank	—	—	—	—	—	—
poljska marka	—	—	—	—	—	—
mažarska krona	—	—	—	—	—	—

g Naša krona vedno bolj pada. Sedaj smo prišli že tako daleč, da naših 100 K v Švici ni več vrednih kot 1 frank 45 centimov (t. j. 1 K 45 vin.). Naši finančniki pa napovedujejo, da 100 K kmalu ne bo več vredna le 1 vinar. Z ozirom na padec krone oziroma dinarja in rumunskega leja piše švicarski list »Neue Züricher Zeitung«, da bi morala biti vrednost dinarja in leja pravzaprav tri- do petkrat večja kot da je.

Temu padanju je vzrok ta, ker so dinarji in leji v Švici v rokah ljudi, ki jih ne morejo in nočejo uporabiti, zato pa z njimi trgujejo po borzi. En in isti denar gre iz roke v roke, vsakokrat z veliko razliko v vrednosti. To piše imenovani list in pristavlja, da je v Švici dinarjev za okoli 80 milijonov. Ali je naša vlada vendar že kaj ukrenila, da se napravi konec raznim goljufijam na borzi v Curihu?

g Naše zunanje posojilo. Listi poročajo, da je naš finančni minister že sklenil posojilo v znesku 10 do 15 milijonov funtov šterlingov, in sicer v Londonu. Ker so naši »zavezniki« Angleži znani kot dobri kramarji, zato nas hočejo kot zavezniki tudi odreti. Angleži zahtevajo obrestovanje tega denarja po 8 odstotkov, nadalje koncesije za zgradbo železniskih prog, kjer bi masno zaslužili in da se jim prepusti popolnoma paroplovba na Donavi, kot sta to že storili falirana Avstrija in Mažarska. Tako bi v naši državi kmalu prišli pod jarem angleškega kapitalizma. Upamo, da bodo preti sprejeju takih pogojev naši poslanci najodločnejše nastopili.

g Koliko je vredna naša krona na Ruskem. Uradna menjalnica sovjetske vlade v Moskvi plača za 1 jugoslovansko krono 300 sovjetskih rubljev.

g Papirnatega denarja v naši državi je v prometu za 4 tisoč 407 milijonov, 256 tisoč, 715 dinarjev. Ta denar ima kovinsko podlago, t. j. krit je s srebrom in zlatom v znesku 430 milijonov, 408 tisoč, 279 dinarjev 63 par.

g Papirnatega denarja v Italiji je v prometu za 19 tisoč, 857 milijonov lir. Leta 1914. ga je bilo v prometu le za 2 tisoč 681 milijonov lir.

g Papirnatega denarja v Nemčiji je v prometu za 95 tisoč 467 milijonov mark.

g Pranje bankovcev. Dandanes je zlato in srebro v prometu prava redkost celo v državah z dobro valuto. V prometu je samo papir, ki pa se hitro zamaže in črta. Zato so potrebne vedno nove naklade. Amerikanci, ki imajo izvrsten papirni denar, so prišli na idejo pranja bankovcev. Dolarji prihajajo v banke, a banke jih operejo in zlikajo, potem pa kot nov denar razpečavajo dalje. Za pranje bankovcev služijo stroji s številnimi valjarji. Prva vrsta valjarjev je namazana s posebnim milom, ki »nažajfa« denar. Spodnji valjarji skrtajo denar, drugi jih pa potem sperejo z vodo. Tako gre dalje do valjarjev, ki so gorki. Ti suše in zlikajo bankovce. Končno prihajajo bankovci tako očiščeni in gladki iz strojev, da izgledajo, kakor bi ravnokar prišli iz tiskarne. S tem postopanjem se prihrani nova naklada denarja, obenem pa se uničijo bacili, ki so se zbrali na novcu. V kratkem se ta sistem uvede tudi v Nemčiji. Potrebno bi bilo, da se uvede tudi v Jugoslaviji. Seveda bi prihajali za to v poštev samo bankovci po 100 in 1000 dinarjev, kajti papir vseh ostalih bankovcev je tako slab, da ne bi prenesel niti pranja niti likanja.

g Papirnatega denarja imajo v Avstriji za 80 tisoč 700 milijonov kron. Zato pač ni čudno, da je avstrijska krona vredna pri nas le 6 do 7 vinarjev.

CENE.

g Mariborski trg. Na zadnjem semnju so bile sledeče cene za 1 kg žive teže: Debeli voli 14 do 17 K, poldebeli 12 do 14 K, plemenski 10 do 12 K, biki za klanje 9 do 10 K, debele klavne krave 12 do 14 K, plemenske krave 7 do 12 K, molzne krave 12 do 16 K, breje krave 12 do 16 K, mlada živina 7 do 12 K, teleta 11 do 14 K, plemenske svinje 28 do 32 K. Poldebele svinje 1 kg mrtve teže 34 do 38 K. Mladi prašiči, 3 do 4 tedne stari, komad 80 do 100 K, 5 do 6 tednov stari 150 do 200 K, 6 do 8 tednov stari 280 do 350 K, 4 do 6 mesecev stari 700 do 800 K, 8 do 10 mesecev stari 900 do 1400 K, prašiči 1 leto stari 1800 do 2000 K.

g Cene jabolk v Mariboru so po 12 do 14 K za 1 kg.

g Žitni trg. Cene žitu dnevno rastejo. Povpraševanje po žitu je veliko, toda blaga je malo na razpolago. Vse čaka na še večje zvišanje cen.

g Žitni trg v Somboru. Pšenica 1200 do 1210 K, pšenična moka št. 0 1695 do 1720 K, stara koruza 925 do 980 K, svinjska mast 7300 do 7400 K za 100 kg.

g Cene vinu. Pod 20 K se težko dobi mošt boljše kakovosti. Povprečna cena je 22 K. Fino, sortirano blago se kupuje po 25 do 30 K liter. Kupčija je precej živahna, ker se pričakujejo še višje cene vsled padanja vrednosti denarja. Cene vinu v Slov. Goricah se sučejo med 20 in 25 K za liter.

ZIVINA.

g Na zadnjem živinskem semnju v Ljubljani je bila kupčija srednja. Italijanska prepoved uvoza naše živine je nekoliko vplivala na cene. Za 1 kg žive teže so bile sledeče cene: Voli I. vrste 20 do 24 K, II. vrste 17 do 20 K, krave 12 do 14 kron.

g Na živinskem sejmu v Ptujju so cene živini zopet padle. Najlepsi voli so se plačevali najdražje po 15 K za kilogram žive vage. Krave so se plačevale od 7 do 9 K.

g Izvoz konj in goveje živine iz Češko-slovaške je vsled mobilizacije prepovedan.

g Nemška živina za Jugoslavijo. Komisija za prevzem nemške živine je prevzela doslej 12 tisoč konj iz Nemčije na račun vojne odškodnine. V celem dobi naša država 51 tisoč komadov živine. Večji del konj so prodali. Ker pa je vlada vsled previsokih prevoznih stroškov pri prodaji v državi imela zgubo, je sklenila prodati del konj v Nemčiji, kjer se je mogla doseči cena 5000 dinarjev za enega konja. Doslej so na ta način prodali 3000 konj.

g Kaj nam mora dati Mažarska. Po trianonski mirovni pogodbi nam mora dati Mažarska: 3000 volov, 15.000 krav, 2500 bikov, 10.000 kobil, 200 žrebcev, 50.000 ovac in 500 ovnov. Razen tega nam ima dati velike množine raznega materiala, strojev in drugih reči.

IZVOZ IN UVOZ.

g Izvoz vina. Ministrstvo financ zahteva, da vinogradniki v najkrajšem času prijavijo ministrstvu financ potom merodajnih oblasti množino pridelanega in

vkletenega letošnjega vina, da se zamore regulirati izvoz vina.

g Prepoved izvoza prešičev? Trgovska in obrtna zbornica v Zagrebu zahteva od merodajnih krogov, da se prepove izvoz prešičev. To utemeljuje s tem, ker je v nevarnosti javna aprovizacija.

PROMET.

g Železniška ravnateljstva nameravajo odpraviti. Če bo šlo tako naprej, bodo kmalu ustavili tudi same železnice z izgovorom, da so pri nas nepotrebne.

g Z gradbo železnice Kočevje—Brod—Moravice nameravajo pričeti še januarja, ako bo vreme ugodno.

g Zgradba industrijske železnice. Ministrstvo za promet je odobrilo gradbo industrijske železnice od km 29.2/3 ljubljansko-jesenške proge do tvornice Združenih papirnic Vevče, Medvode in Goričane.

RAZNO.

g Mleko v Mariboru je poskočilo na 12 kron za liter. Jajc sploh ni na trgu. Po deželi se prodajajo jajca po 12 kron koda.

g Dalmatinska vina so letos izvrstne kakovosti. Na otoku Visu imajo vina 18 do 24 stopinj sladkorja.

g Vinska trgatav v ormoškem okraju je končana. Trgatav je bila še enkrat bogatejša kot lani in sodi se, da bo letošnje vino po kakovosti še boljše od onega leta 1917. Cena moštu je povprečno 20 do 23 kron.

18 tisoč 377 učiteljev imamo v naši državi, tako da pride 1 učitelj na 669 prebivalcev. V Sloveniji imamo 3269 učiteljev, kjer pride 1 učitelj na 634 prebivalcev.

g Novo kemično tovarno v Mariboru zgradi češka tvrdka »Union«, kjer bo zaposlenih 500 delavcev.

g Jeklarna v Ravneh je poslala okoli 5 vagonov blaga na Kitajsko. Sedaj bo pričela izdelovati municijo za Kitajsko.

g Povsodi banke. S sodelovanjem Ljubljanske kreditne banke in še nekaterih denarnih zavodov so v Ptujju ustanovili delniško društvo »Vinarica«, ki se bo bavilo z izdelovanjem vin, prodajo vin, žganja in drugih vinskih in sadnih izdelkov. Ta družba namerava prevzeti vinarstvo zadrugo v Ptujju. Vinogradniki, zganterje! Ustanovite povsodi vinarstvo zadrugo, ki naj posredujejo kupčije. Na ta način boste spravili dobiček v svoj žep vi sami, ne pa razne banke.

g Dobava denar. (gorivega) spirita. Ker se je spirit izdatno podražil se je urad za pospeševanje obrti v Ljubljani odločil preskrbeti obrtnikom večjo množino denar. spirita po nizkih cenah. Interesente naj obvezno prijavijo svoje potrebnosti najkasneje do 12. t. m. na naslov Urada za pospeševanje obrti, Ljubljana, Dunajska cesta št. 22.

Iz Kmetiskih Zvez.

Okrajne kmetijske zvezel! Ali ste že obvestili vse podružnice, da izide v teh dneh naš koledarček? Vsak član Kmetijske zveze mora imeti naš društveni koledarček!

Ali so podružnice že pobrale članarino? Vsaka organizacija mora sama s e b e vzdrževati. Ne bojmo se malenkostnih žrtel!

Ali ste že napravili načrt za delovanje v prihodnjem letu. Ali vodite natančen pregled vsega kmetijskega gibanja v okraju.

V SEMICU

je imela Kmetijska zveza dne 30. oktobra III. redni občni zbor. Za načelnika je bil zopet izvoljen Martin Derganc iz Streliškega. Sej je bilo 9. članov 175, 42 več ko lani. Kmetijska zveza se je enoglasno pridružil protestu belokranjskih občin proti odcepitvi Belokrajine od Slovenije. Odločne prosil tudi poslanec SLS, naj bi po svojih močeh vplivali, da se prepriči visoki davek na vozove a poret in da naj se toliko višje obdavi avtomobile kapitalistov.

PODRUŽNICA KMETIJSKE ZVEZE V CERKLJAH PRI KRŠKEM

je imela dne 23. oktobra t. l. redni občni zbor. Predsednik je pozdravil navzoče in poročal o delu Kmetijske zveze, ki je bilo vsled dvojnih volitev večinoma izključno politično. Izrazil je željo, da bi v prihodnjem letu Kmetijska zveza delovala krepkeje in uspešneje posebno na gospodarskem, organizacijskem in izobraževalnem polju. Po poročilu ostalih odborov je zbor izvolil novi odbor in sicer Anton Špolarija iz Zupce vasi za načelnika, Jože Dušaka iz Cerklj za podnačelnika, Drobnič Alojzija za tajnika. Določilo se je, da prihodnje leto plača vsak član-posestnik 4 krono, revnejši člani pa po dve kroni članarino. Zbor je nadalje zavzel stališče glede naše požarne branbe, občinskih potov in mostov. Navdušeni morajo oditi z zborovanjem.

IZ BOHINJA.

Na Nemškem Rovtu, kakor tudi v Srednji Vasi je v preteklih tednih precej razsajala gripa in tudi zahtevala več človeških žrtel. — Na tihinu je sbolela g. Pokornikova, ki pa je pod spretno oskrbo usmiljenke iz Ljubljane že na poti okrevanja. — Na hudem vrematizmu je obolela učiteljica gđ. Zemljanova. Zdravi se v Ljubljani. Nad vse priljubljeni učitelji, ki že 20 let deluje v Bohinju in vaga' deca na temelju krščanskih načel — želijo vsi Bohinjci skorajšnjega ozdravljenja. — Samostojnič tupan Hodnik iz Srednje vasi že išče občinskega tajnika. Saj smo vedeli, kako bo. To se bodo davkoplačevalci še čehljali — za usel! — Pretekli teden je minil pri nas v znamenju — blisajoče se vrnje. Kdor je imel denar, si je napravil saloge vsega od moke do cikori'e. Trgovci so svedo kot navadno izrabili položaj, dvignili cene in — zaslužili. Pa menda ne bo hudega, ker so še vedno na svetu vlade, ki se previdneje, kot naši — liberalnosamostojni voditelji.

BLOK.

Podpisani župni urad se najsrčneje zahvali vsem ameriškanskim rojakom za izdatno pomoč za nove zvonove v znesku 21.000 K. Bog plačaj vsem skupaj in vsakemu posebej! — Župni urad Bloke, 31. oktobra 1921. Viktor Švigelj, župnik.

PODZEMELJ V BELIKRAJINI.

Tukaj je pred kratkim umrl po celi fari splošno znani Jakob Štefanič. Bil je dolgo vrsto let cerkveni ključar in je kot tak veliko dobrega storil za našo cerkev. Vsi farani so ga visoko cenili, ker je bil v resnici pobožen mož, še stare korenine, kakršnih se zdaj malo dobi. Naj v miru počival!

S KONLANSKIH HRIBOV.

Naj vam povem, kako se nam kaj godi. Žita je bilo precej veliko, ajde, krompirja, hlova pa skoro nič. Hrušk tudi in pronic dobrega storka za naše cerkev. Vsi farani so ga visoko cenili, ker je bil v resnici pobožen mož, še stare korenine, kakršnih se zdaj malo dobi. Naj v miru počival!

trugo drugo prosit na posodo po kak lonček vode. 30. oktobra pa je zapadel sneg, iz katerega do-
amo vodo.

OSILNICA.

V osilniški župniji so v veliki suši zgorele tri
sihe v Zurgah. Tri družine so brez strehe in brez
irane. Sreča, da je bilo brez vetra, sicer bi bilo
še vseh 14 hiš! — Tudi gospodi so goreli že skozi
ob Kulpi od Osilnice do Fara in nobena sila bi jih
se bila pogasila, da ni prišel hitro dež in sneg. —
Slavarstvo v Kočevju se je pa ob suši požurilo
pomagati nam s — vinom. Več gostilniških kon-
jesij in pa vina napeljati! Če vode zmanjka, se bo
krompir in selje lahko zalivalo kar s vinom. Mor-
la se bomo še umivali s njimi? Pa tako hudo
pri nas ni bilo, saj smo ob Kulpi in sedaj imamo
še sneg. Bolj kakor vina nam je treba kruha. Zita
nimamo, malo kaka hiša ima kruh. Toda peka
kruha za siromake se v Osilnici ne more dovoliti,
ker nobeden ne zna kruha peči, pa boljševizem se
uvaja, če se s kruhom postreže revežem proti vol-
kakega sitega peka in Jugoslavija se razdira. —
Mi pa menimo, da se bo boljševizem širil in Ju-
goslavija razdirala po nepotrebnih novih gostilnah!
V Vasi pri Fari se je uvedla nova gostilna kar
tik poleg šole, da se bodo šolarčki nastajali ob
hrupu pijancev ali pa tudi hodili iskati vinske
kapljice s ukradenimi novci. — Kje je zamisel za
ljudske potrebe?

Razgled po svetu.

ČESKOSLOVASKA

je tudi mobilizirala. Ljudje, ki so doma neobhodno
potrebni, so oproščeni, med njimi tudi kmetijski
sinevi. Mobilizacija bo stala 3 milijarde čeških
kron, kar pomenja skoro 12 tisoč milijonov naših
kron.

MADŽARSKA.

Drugi sprehod Karla Habsburga in njegove
tene se je, kakor se zdi, končevalno zaključil.
Karla so na angleški ladji po Donavi mimo Bel-
grada odpelali, kam, še ni znano. Mala antanta
je v soglasju s veliko antanto zahtevala od Madžar-
ov, da v državni zbornici postavijo vzamejo
Karlu vse pravice do prestola, ker se sam nika-
kor ni hotel odpovedati. Madžarska vlada se je
silno nerada udala in preden je zakonski načrt o
odstavitvi habsburške hiše predložila, je slovesno
protistirala proti vmešavanju tujih držav v njene
notranje zadeve ter izjavila, da predlaga ta za-
kon samo zato, ker je prisiljena od velike in male
antante. Zakon je bil nato v zbornici sprejet. Ve-
lika antanta je ugodila zahtevam male antante
tudi v tem oziru, da se mora takoj izvršiti na Ma-
džarskem razorožitve, pri kateri bo sodelovala
tudi mala antanta. Poroča pa se, da se Madžarska
še vedno oborožuje.

NEZADOVOLJNA ITALIJA.

Italijani z zaključkom Karlovega sprehoda
niso zadovoljni. Ker so se Angleži in Francozi
vsled odločne zahteve male antante postavili na
stališče, da se Madžarska razoroži in da se mirova
pogodba popolnoma izvrši, je vsled tega v ne-
varnosti beneški dogovor, ki ga je vodila Italija
med Avstrijo in Madžarsko glede zapadne Ogr-
ske, pri čemer se je Madžarska zmotno okrepila.
In to je ravno namen Italije: okrepiti Madžarsko
in s tem oslabilo Jugoslavijo in Čehoslovaško. Za
Karla tudi Italija ni bila navdušena, toda da bi
se Madžarski korenito na prste stopilo, to ji ne
ugaja. Italijanski zunanji minister še izjavlja, da
Italija ne bo pustila, da bi se ena država zatirala
v korist svojih sosedov in da je zgodovinski po-
klje Madžarske, da loči severne Slovence od južnih.

RUSIJA.

Položaj v sovjetski Rusiji je obupen in ne-
vzdržen. Kljub vsemu trudu sovjetoj se lakota širi
od dne do dne in danes gladuje že 30 milijonov
ljudi. Število pa narašča, čim bolj se približuje
sima. Z lakote obenem se širi tudi propadanje
naravnosti. V Zapadni Evropi se splošno misli, da
sovjeti v svojih poročilih pretiravajo, v resnici pa
episujejo položaj kak najbolj mogoče mlo. Poli-
tično gibanje je v zadnjem času nekaj ostivelo. Od
vseh strank pridobivajo največ na ugledu socialisti

revolucionarji, kljub temu da so voditelji večina-
ma v inozemstvu. Pa tudi druge stranke se oživ-
ljajo in gibljejo. Zelo zanimiv je verski pokret, ki
zavzema vedno večji obseg. Ljudstvo po vaseh in
inteligenca v mestih splošno veruje, da je Rusijo
kaznoval Bog za s'o- in stoletne grehe. Zunanje
versko čuvstvanje se spreminja v pravo, srčno
vernost. Gibanje za zблиžanje s katoliško Cerkvijo
pridobiva na pristaših. Tudi patriarh Tihon ni temu
zблиžanju nasproten in bi pod gotovimi pogoji
celo sam deloval za dosego tega cilja. Duhovništvo
je za revolucijo vse udobnosti izgubilo. Zato se iz
njih isgnili vsi dobičkaželjni elementi. Med njimi
se nabajajo sedaj samo ljudje, katerih morala je
je pridobilo na ugledu, ker so iz njegove srede
trpeli in prav mnogo trpe še danes, kljub temu
pa vstrajajo in hočejo ostati med svojimi verniki
do konca. Ti požrtvovalni ljudje so vredni vsega
spoštovanja, kajti malo je danes v Rusiji in im
enakih. S Poljskega se poroča, da je v južni Rusiji
izbruhnila revolucija proti boljševikom Vstaši
imajo dobro armado. Boljševiške voditelje so po-
strelili. Če je res?

Tedenske novice.

Politične.

p Kralj Aleksander je prisegel na
ustavo.

p Vlada je naznanila svoj odstop. Ko je
kralj prisegel, je vlada podala svojo ostav-
ko, ki pa nima nobenega pomena.

p Narodna skupščina se je zopet sešla.
Predsednik dr. Ribar naznani, da je vlada
predložila zakonski načrt o razdelitvi drž-
žave na oblasti, glavarstva in občine. —
Vlada zahteva kredit 200 milijonov dinar-
jev. Ta zahteva pride pred finančni odbor.
— Predsednik poroča, da se bo volil izmed
poslancev poseben odbor, ki bo nadziral
uporabo notranjega posojila. — Stojan
Protić je došel zopet v skupščino in po-
ložil prisego. — Izvršila se je volitev v od-
bor odseka za proučavanje zakonskega
načrta o razdelitvi države na oblasti,
okraje in občine. Iz Jugoslovanskega kluba
sta bila izvoljena 2 poslanca.

p Razdelitev Slovenije. Vlada je pred-
ložila zakonski načrt o razdelitvi Slovenije
na dve oblasti in sicer spada pod ljubljansko
nekdanja Kranjska, kateri se priklapi
še sledeče: sodna okraja Sevnica in Breži-
ce, občini Veliki Kamen in Mrčna sela v
sodnem okraju Kozje, sodni okraj Laško
razen občine Sv. Rupert, občina Prezid (Hr-
vatska), in občina Jezersko. Izgubi pa
Kranjska občine: Motnik, Trojane in Špita-
lič, ki se priklapijo Štajerski, občino Velika
dolina, ki se priklapi Zagrebu, Osilnica, ki
se priklapi Karlovcu. Prekmurje se priklapi
Štajerski razen Dolnje Lendave-mesta,
Dolnje Lendave-okolice in Dolnjega Lako-
ša, ki se priklapijo Varaždinu. — To je se-
veda šele vladni načrt, ki se pa lahko še
kaj izpremeni.

p Klubi poslancev v Belgradu štejejo:
radikalni 96 članov, demokratski 91, Jugo-
slovanski 27, zemljoradniki 26, musliman-
ski 24, socialisti 14, samostojneži in del
zemljoradnikov 12.

p Ministrstvo za socialno politiko so
hoteli demokratje (razpustiti) češ, naj se
rešitev socialnih vprašanj (invalidi, var-
stvo mater in mladoletnih delavcev po to-
varnah itd.) prepusti privatnikom, Mini-

ster za socialno politiko dr. Kukovec se je
pa uprl in tako je ostalo pri starem. Da so
liberalci proti temu ministrstvu, ni nič čud-
nega, ker so zastopniki bogatašev in kapi-
talistov, za katere socialna vprašanja
sploh ne obstoje. Na drugi strani pa tudi
socialni minister kot zastopnik kapitali-
stov nima v svojem ministrstvu takih
uspehov pokazati, iz katerih bi bila po-
treba ministrova razvidna.

p Hrvatje zahtevajo sklicanje hrvat-
skega sabora.

p Pribičeviću se slaba godi. Pribiče-
vić je s svojo žandarsko politiko državo
tako daleč privedel, da sedaj že njegovi
zavezniki radikalci zahtevajo, da mora na
vsak način iz ministrstva ven.

p Samostojneži samo za bogataše. Sa-
mostojni poslanec Drogenik je v zakonodaj-
nem odboru stavil predlog, naj se v občins-
ki volilni red sprejme določba, da sme
župan biti samo tisti, ki plača 30 dinarjev,
za odbornika pa le tisti, ki plača 15 dinar-
jev direktnega davka. Nastopil je proti žens-
ki volilni pravici in zahteval, da se vsem
bivšim in sedanjim komunistom vzame vo-
lilna pravica. — Predlog se je poslancem
zdel tako neumen, da ga predsednik niti na
glasovanje ni hotel dati.

p Opomin je dobila Jugoslavija od ve-
like entente, da naj se vzdrži vsake voja-
ške akcije v Albaniji.

p Stroški mobilizacije. Vojni minister
zahteva 800 milijonov kron, da krije stro-
ške mobilizacije. Seveda bodo stroški
znatno večji.

p Karla Habsburga prepeljejo na otok
Madeira.

Domače novice.

d Pozor! Tajništvo Samostojne Kme-
tijske Stranke razposilja sledečo okrož-
nico: Gospod! Prosimo Vas, da
izpolnite spodnji obrazec in
nam ga čimpreje izpolnjenega
vrnete. Pazite, da nam odgo-
vorite za pravo zadrugo, ker
jih je več v vsaki občini. Zlasti je
važna strankarska pripadnost načelnika in
večine odbornikov. Sporočite nam
ime zadruga, ime načelnika in
strankarsko pripadnost na-
čelnika in odbornikov vaše
zadruga. V boj za staro pravdo! — V
Ljubljani, dne 19. oktobra 1921. — Jasno
je, da hoče SKS potom teh seznamov do-
biti točno evidenco odborov vseh naših
hranilnic in blagovnih zadrug. Opozarjamo
na to dejstvo vse naše somišljenike.

d Tudi »Jutro« je na svoji tretji strani
postalo avstrijskantsko. V št. 261 namreč
v gospodarskem članku krepko udriha čez
finančnega ministra. Obenem pravi, da je
politično stanje v državi krivo nepresta-
nega padanja valute. Vse to mi že davno
trdim in vendar smo »hujskačič«. Ampak
hudobija je to, da liberalci kljub temu, da
se zavedajo nezmožnosti svojih ljudi, le-
le drže na krmilu, ker jim osebno nese.

d Redni občni zbor orlovske podzveze
v Ljubljani se vrši dne 20. novembra t. l.
Ob 8. uri bo za udeležence pridiga in sv.
maša, nato občni zbor v Ljudskem domu.
Ob 17. uri se vrši istotam slavnostna aka-
demija. Udeleženci akademije in občnega

zboru imajo proti polovični vojni izkaznici polovično voznjo na vseh progah. Vsi zastopniki odsekov se morajo izkazati s pooblastili. Vsem odsekom! Nekateri odseki še sedaj niso vrnili preglednih pol. Centrala ne more vršiti svojih nalog, če se odseki ne zavedajo in ne store svojih dolžnosti do nje. Prosimo, da nam jih nemudoma pošljete; s tem daste spričevalo disciplini predvsem sebi.

d Hujskanje na vojsko. »Slov. Narod« od 6. novembra z vso vnemo hujska na vojsko. Seveda je lahko hujskati, zakaj »Narodovi« uredniki bi med vojsko sedeli na varnem, po vojski pa bi vpili: Farji so naredili vojsko!

d Posledica brezverske šole. Kakor je posneti iz francoskih listov, je francoska v velikih skrbeh za to, ker nazaduje število otrok. Neposredni naravni vzrok temu je, ker se Francozi nočejo ženiti. Naravna posledica tega je, da mora tak narod plemensko izginiti. Kako si pomaga francoska vlada? Razpisala je nagrade za velike družine: Tako dobi družina od 9 ali več oseb do približno pol milijona kron nagrade. Pa tudi to ni dosti pomagalo. Sedaj si je izmislila Francija, da ne podeli uradniku, ki se do svojega 25. leta ni oženil, nobene službe. Nasprotno pa že oženjeni uradniki dobivajo znatno večje doklade in večje pokojnine, če imajo otroke. Pa tudi vojaško dolžnost so za neoženjene raztegnili na dvojno dobo normalne dolžnosti. Takih in še več sličnih sredstev se poslužuje država, ki ob sklepanju statistike o rojstvu in smrti svojih državljanov vidi pretečo nevarnost. Vsa ta sredstva ne izdajo dosti. Francoski krščanski listi so mnenja, da je temu pojavu kriva pokvarjenost, ki je zajela ogromno število moških in žensk, ki ne marajo za družino, otroke in urejeno življenje. Listi resno svare in uče, naj se vzgledujejo v krščanstvu in naj poglobijo svojo vero. Kakor znano, je sedanji francoski rod izšel iz državne brezverske šole. Nov rod raste že v velikem številu v privatnih verskih šolah in Francozi upajo, da se bo npravna pokvarjenost vsled tega znatno omejila. — Pri nas uvajajo sokolstvo in brezverske šole. Francoski vzorec — francoske posledice.

d Posledica brezverske šole. Neki ameriški list piše: Svet prihaja do spoznanja, da je moralna pokvarjenost stvar, ki predstavlja veliko gmočno breme za občinstvo. Dognalo se je, da je več kot polovica vseh ženskih kršiteljev zakona bilo aretiranih radi spolnih prestopkov. Več kot polovica stroškov za ženska sodišča, več kot polovica stroškov za vzdržavanje raznih ustanov, v katere se pošiljajo prestopiteljice zakona, predstavljajo denar, ki ga moramo plačevati za svojo pokvarjenost. Kar se tiče šolske dece in zlasti šol za slepce, je 14% slepcev povzročila kaka spolna bolezen. Ni mogoče preračunati škode teh bolezni v nezadovoljstvu in uničenih življenjih, da bi se definitivno izračunalo, kaj stanejo spolne bolezni v dolarjih in centih. Občina, ki daje sredstva za borbo proti moralni pokvarjenosti, proti okoliščinam, ki jih povzročujejo, in boleznim, ki se vsled iste razširjajo, vplaga svoj denar

ravno tako pametno, kakor kadar trosi za vodovode in ognjevarno službo. Javnost, ki vzgaja svoje mlade državljane, da gojijo krepost, si ustvarja silno in stalno imovino. — Pri nas vpeljavajo brezversko šolo, ki je vir npravne pokvarjenosti in podivjanosti.

d Brezverska vzgoja v Bohinju. Iz Bohinja se nam poroča: Na neki šoli v naši dolini se je zgodil tale slučaj: Vstopil je otrok v šolo in pozdravil »Hvaljen Jezus«. Učiteljica je učencu ukazala nazaj in prepovedala zgorajšnji pozdrav ter ga vpriči otrok pri zopetnem stopu prisilila, da je pozdravil z »dober dan«. Takim »vzgojiteljem« hoče prepustiti sedanja liberalno-samostojna vlada celo poučevanje — verouka. Kam smo prišli!! — Starši, zahtevajte po vseh shodih in sestankih versko šolo. Svobodomiselni učitelji ne morejo in ne smejo vzgajati katoliških otrok!

d Dom za mladinske zločince. Ministrstvo za socialno politiko je kupilo v Beodri dvorec, ki ga bodo preuredili za dom, v katerega spravijo mladoletne zločince. Prostora bo za 400—500 otrok. — No, če se bo sokolski in brezverski duh dolgo časa gojil po naših ljudskih šolah, bo treba še mnogo takih dvorcev. — Dajte nam versko šolo, pa ne bo treba takih dragih zavodov.

d Minister pa tak! Na interpelacijo poslanca Sušnika, ki je pisal ministru Pucelju pismo, naj vendar kaj ukrene zoper škodo, ki jo je prizadela suša, je minister Pucelj odgovoril, da sploh ne odgovori, češ, da ni pisana v parlamentarnem tonu. Seveda, ko bi se Sušnik potegnil za mesarje in bankirje, to bi hitel Pucelj odgovorjati, toda kmet je ... no, kmet je kmet. Seveda se bo Sušnik pritožil pri zborničnem predsedniku zoper tako ministrsko malomarnost.

d Laške »dobrote«. Najbolj zavraten, zvižčen in najbolj sovražen sosed je nam Jugoslovenom — Italijan. Skrbno pazi in gleda, kje in kedar bi nam mogel najbolj škodovati. V Primorju in v Istri požiga našim bratom Narodne dome in njihova bivališča ter strahuje tamošnje slovensko prebivalstvo s fašistovskim orožjem.

Naši fantje, ki so prišli v vojni z dotiko z Lahi, so se naučili od njih najgrših kletvin, strašnega bogokletja. Nikdar ni bilo prej slišati na Kranjskem kaj takega. Oni, ki izgovarjajo take kletvine, niti ne vedo, kaj govore. Človeka pa kar mrz pretresa, ko sliši dobrega kranjskega fanta tako kleti. Fant ne misli, kako je grdo, ampak govori tako, kakor bi se s tem še ponašal, češ: vidite, kako znam laško! To slišijo drugi mlajši in ponavljajo, ponavljajo. Mladeniči! Oпустite tako grdo razvado, ki pristaja tako slabo vašim slovenskim ustom! Kako pa ravnamo mi z Italijani? Ej, slabo bi jim predla, ako bi ne imeli naše živine, naše masti, naše moke! Posebno še pred letom. Pa mi kot dobri sosedje, smo jim lepo ponujali in pošiljali vsega tega, dasi je doma takih reči primanjkovalo. Laškega mešetarja si srečal v Ljubljani, če si le šel mimo glavnega kolo-dvora, mimo Slona ali sploh po Dunajski cesti. In kaj so nam dali oni zato? Poma-

ranče, limone, fige, pa drago svilo in drago pa slabo manufakturno. Ko te mika morda pomaranča, pa bi jo hotel kupiti, spomni se na vse žalitve, na vso škodo, ki nam jo je napravil Lah, obrni se in pusti njegovo pomaranče in njegove fige in rožiče. Potrebujče obleke ali perila? Pojdi in poišči trgovca, ki prodaja češko blago, ki je boljše in trpežnejše, a italijanskemu blagu obrni hrbet! — Ivanka.

d Mejni promet in Wrangloveci. Uradno se razglašajo: Da bi se državna meja uspešno branila napadov tolp in da se prepreči cvetoče tihotapstvo in prehajanje državi nevarnih elementov čez mejo, je postavljena v celi državi na meji vojaško organizirana obmejna četa. Ta četa vrši službo tako, da ima ob celi meji poslavljene straže in da patrolirajo oddelki čete od stražnice do stražnice. Na ta način prepreči četa vsak prestop meje na nedovoljenih mestih. Četa mora vsakega, kogar zaloti na meji, na mestu, kjer prestop ni dovoljen, ustaviti, ali aretirati in izročiti pristojni policijski ali carinski oblasti. Kot javna straža ima pravico, da zahteva od vsakega, kogar zaloti ob meji, da se legitimira. Kot vojaška organizacija se mora ravnati po vojaških predpisih in mora v primeru dejanskega odpora ali v primeru bega sumljive osebe rabiti orožje. Ker povsod občinstvo tega še ne vpoštevata, in se s stražami celo prereka in se jim upira, je prišlo do slučajev, v katerih je morala pogranična četa rabiti orožje. Da do takih pripetljajev v bodoče več ne pride, se opozarja prebivalstvo obmejnih krajev na nastopno: 1. Prehod meje je dovoljen samo na carinskih potih, to je, tam kjer je obmejna carinarnica ali njen eksponirani organ in samo po dnevu, to je od šestih zjutraj do šestih zvečer. 2. Prehod meje, seveda samo pod pogoji omenjeni v prvi točki, je dovoljen samo z izrednim polnim listom. Vsak, ki hoče čez mejo, se mora javiti na prehodni točki, carinarnici in obmejnemu policijskemu organu (obmejnemu komisarju ali orožniku), katere pregledata polni list in prljago. 3. Drugod ni dovoljen prehod čez mejo. Povelju ostojte pogranične čete se je tam brezpogojno pokoriti. 4. Izjema določil pod 1. in 2. se napravi samo na dvovladstvi, to je osebe, katerim meja preseče posestvo. Ti dobijo posebne legitimacije ter smejo prekoriti mejo na točki, ki je označena v legitimaciji. Te osebe naj se predstavijo poveljniku onega vsakega pogranične čete, v čigar oddelku je njih prehod. Ako se bo prebivalstvo ravnalo po teh določilih, — Mleko za Ljubljano. Z mestnega magistrata nam poročajo: Da se olajša in poceni dovos mleka iz bližnje okolice v Ljubljano, namerava mestna mlekarina v najkrajšem času organizirati pobiranje mleka po okoliških vaseh. Pobiranje se bode vršilo stalno pozimi in poleti in je torej kmetovalcem teh vasi stalno vnovčevanje celega njihovega mlečnega pridelka pod najugodnejšimi pogoji zasigurano. Skupine vasi za posamezne vozničke bi bile približno sledeče: 1. Hrušica, Dobrunje, Zadvor, Sostro, Kašelj, Zalag, Zadobrova, Hrastje, Smartno, Tomačevo; 2. Dolško, Dol, Beričevo, Pisata, Dragomelj, Podgorica, Sv. Jakob, Nadgorica, Crnuče, Ježica, Stožca; 3. Gameljne, Smartno, Vižmarje, Št. Vid, Dravilje; 4. Kozarje, Šujca, Dobrova, Podsmreka. Po posameznih večjih vaseh se organizirajo nabiralnice, ki bodo zbrano in preizkušeno mleko izročale voznikom. Posamezni posestniki, oziroma vozniki, kakor tudi osebe — predvsem ženske — ki bi prevzele nabiranje po posameznih vaseh, naj se čimprej zglasijo v Mestni mlekarini, Vojaška ulica št. 10. Delo in zaslužek bo stalen poleti in pozimi.

— Dvojna mera. Pred kratkim je bila trošarina na sodovico popolnoma ukinjena. Naši gostilničarji so vzeli to molče na znanje, ravno tako tudi občinstvo, ki mirno plačuje zvišane cene za sodovico, dasi ni več trošarine. Nasprotno pa se je zvišala trošarina na vino od 82 vin. na 1.70 K. Tukaj pa gostilničarji niso molčali, temveč so zvišali cene vinu za 4 odtosno 8 kron, čeprav je bil dejanski povisek na trošarini samo 1.08 K. Pri vsem tem je ganljiva zlasti solidar-nost pri podraženju vina naših mestnih in podeželskih gostilničarjev.

d Posledice neumestne naredb. Naredba glede trošarine na vino je izzvala med kmetiskim ljudstvom po vsob vinorodnih pokrajnah razumljivo razburjenje.

O žalostnem dogodku pri Novem mestu na Dolenjskem smo nedavno poročali. Sedaj nam prihaja poročilo iz Šibenika v Dalmaciji. V Šibeniku so pred par dnevi kmetje hoteli imeti protestno zborovanje proti tej naredbi. Demokraski glavar pa je to zborovanje zabranil. Ker se je kljub temu zbralo prav mnogo ljudi, so poslali nad nje orožnike. Vsled tega je prišlo do prepira in do dejanskega spopada in konec je bil ta, da je bilo več ljudi ranjenih. Pucelj, ki je to naredbo tudi podpisal, bo kljub temu mirno spal.

d Sin nadučitelj Lovšina na Vincl Evgen Lovšin, bančni uradnik v Ljubljani, je izstopil iz katoliške Cerkve ter ostane brezverec. Posledica liberalne vzgoje. Vinčani, zapomnite si to!

d Strašna korupcija. Carinski uradniki v Mariboru si dajejo plačevati od trgovcev vsak do 1000 dinarjev podkupnine, da se blag opreje zacarini. Res, Centralizem vzorno gospodari.

d Lep zaslužek. Pri posojilu, ki ga je šel iskat naš finančni minister, bo zaslužil naš generalni konzul v Londonu Jovanović 256 milijonov kron provizije.

d V Mariboru bo v letu 1922. samo podjeije hitrozidc sezidalo 50 novih hiš. Stanovanjsko vprašanje v Mariboru bo s tem rešeno.

d Šolski vlak vozi vsak dan razen ob nedeljah in praznikih med Ljubljano in Kranjem. Odhaja iz Ljubljane ob 13.48. S tem vlakom se smejo voziti tudi drugi potniki.

d 508.000 dinarjev je dovolilo ministarstvo za socialno politiko v podporo siromašnim invalidom. 208.000 dinarjev od te vsote je namenjeno za nabavo čevljev invalidom in njihovim družinam.

d Plesni tečaj za dečke od 10. do 15. leta prirede ljubljanske Sokolice.

d Idrijski rudnik vedno bolj propada in obstoji nevarnost, da ga popolnoma opuste. Poslanec Šček je radi tega posredoval pri rimski vladi, pa jasnega odgovora ni dobil.

d Članarina Kmetijske družbe znaša prihodnje leto 40 kron.

d Prebivalstvo v Jugoslaviji se po narodnosti razločuje tako-le: 8.524.319 Hrvatov in Srbov, 1.022.441 Slovencev, 190.481 drugih Slovanov, 508.474 Nemcev, 494.163 Mažarov, 479.084 Arnavtov, 175.315 Rumunov, 9585 Italijanov, ostalih narodnosti pa 186.930. Mažari bivajo večinoma v Bački, deloma v Banatu in Hrvatski, Nemcev je največ v Bački, potem na Hrvatskem, v Banatu; v Sloveniji jih je 39.631. Arnavti žive skoro vsi v južni Srbiji, nekaj malega v Črni gori.

d Suša leta 1834. Naročnica našega lista A. P. s komlanskih hribov na Dolenjskem piše: O letnicah na skali v Savi blizu Zidanega mosta je bilo meni že znano, ko sem bila še otrok. Naš oče in boter sta pripovedovala nam malčkom večkrat to-le: Pred stoletji so vozili po kranjski strani Save po ladjah žito in blago s Hrvatskega. Takrat se ni lezla železna kača ob Savi in smo veliko trpeli. Ko sem bil še slaboten deček, sem nekaterikrat hodil z voli ladjo furšpatz. Leta 1834. je pa bila Sava zaradi suše tako majhna, da so morali

po nekaterih krajih od Zidanega mosta do Zagorja kamenje in skale na sredo Save zvaliti, da je tekla voda bolj ob kranjski strani in da se ni ladja zadevala ob kamenje. Takrat so sklesali letnice v kamenje in jih boste — tako so nam govorili oče — morda še katerikrat videli. — No, sedaj sem pa že jaz priletna, letnice 1834. se pa res vidijo na Jezu; tam blizu sem jaz doma. Suša je morala biti že pred Kresom, ker je ljudem tudi že žita zmanjkalo. Boter so rekli, da ladja ni mogla ob pravem času žita pripeljati in da so devet dni jedli samo kislo zelje brez moke. Jaz sem jih nagajivo poprašala, zakaj da niso koleta jedli. »Kaj, prešmencaj, kdo ga je pa poznal. Se v farovžu ga niso jedli, ko so bili študirani.« Oče pa so mi pravili, kako so njihov oče hodili po vseh vaseh okrog Kuma, pa so imeli toliko denarja: tolarjev, križavcev, Marije Terezije tolarjev, evngare, da jih je varžet obžulil, pa so komaj štiri firkle ovsu kupili. Doma so ga precej zmleli, da so nam mati močnik kuhali. Jeseni pa je bilo vsega zadosti: žita, sadja, vino pa tako dobro in močno, da je res ljudi metalo. Če ga je kdo spil en polič, je kar zaspal. Boter so rekli: 1811. leta je bil res dober, pa močan ni bil tako. Hej, firundrajsigar, velikokrat me je vrgel. Sel sem v zidanico eno uro in pol oddaljeno, pa sem en puterh tri dni domov nosil. Malo sem natočil in spil, pa sem kar pri sodu zaspal. Ko sem se prebudil in je bilo vino dobro, sem ga pa zopet pil in zopet zaspal, bolan pa nič. Da bi kdo umrl, mi niso pravili. Star ferkel vina je bil takrat po 4 krajcarje. To je bilo treba šteti. — Al. Pobjljšaj.

d Če bo res? Francoski zvezdoslovec Mariot zatrjuje, da se vrše v nebesnih svetovih velike izpremembe, vsled katerih dobiva solnce vedno večjo toploto. Zato da bodo tudi na zemlji zime toplejše, poletja še bolj vroča kot dozdaj.

d Nevarno je obolel poslanec Franc Pišek.

d Umrl je 2. t. m. v zavodu sv. Stanislava v St. Vidu nad Ljubljano prefekt g. Janez Jeretina v 27. letu. Bil je blag duhovnik in vzoren vzgojitelj. Naj mu bo Bog večen plačnik!

d Umrl je 27. oktobra v Zajasovniku, občina Motnik, posestnik France Kajbič, priden delavec v našem združništvu. N. v m. p.!

d Umrl je za sušico dne 4. nov. t. l. v sanatoriju Topolšica pri Šoštanju g. Franc Šmalc, trgovec s klobuki v Ljubljani v starosti 34 let. Prepoljan je bil na Mirno v rojstno hišo in na ondotno pokopališče položen 7. novembra k večnemu počitku. N. v m. p.

d Grozen umor v Ljubljani. 7. t. m. je računski nadsvetnik Avguštin Zajc ob dveh popoldne prišel iz urada domov v svojo hišo, katere spodnje prostore je imel v najemu njegov daljni sorodnik gostilničar Jalen (gostilna pri Jurju na Poljanski cesti). Zadnji čas mu je nekoliko povišal neznačno najemnino, vsled česar se je tako razjezil, da ga je čakal v veži, in ko je stopil Zajc v hišo, ga je s kuhinjskim nožem zažedel naravnost v srce, da je bil nadsvetnik takoj mrtev. Zadal mu je pa še 5 drugih ran. Podivjanega morilca so takoj za-

pril. Umorjeni je bil silno blag človek in je veliko storil za reveže. Star je bil 45 let ter zapušča ženo in tri otroke.

d Grozni umori. V Gornji Stubici na Hrvatskem so se strasno sovražili Valent in Marko Hanžek na eni strani ter Franjo Vulcan na drugi strani. Dne 15. oktobra sta se zmenila prva dva, da naredita konec. Sla sta s sekirama nad Vulana in ga pred njegovo hišo na kose razsekala. Žena in sin sta nekaj časa prestrašena iz sobe gledala, nato pa sta tekla po vasi na pomoč. Morilca sta hitela za njima, ter oba, ženo in sina, s sekiro pobila. Žena je bila v drugem stanu in je z povzdigujočimi rokami prosila, naj se usmilita vsaj deteta. Pa ni nič pomagalo. Oba morilca sta že v zaporu.

d Usodepolna zmota. V Sevnici se je 23. oktobra brivec Krajec toliko napil, da je zgrešil pot domov in je hotel v hišo tovarnarja Winklerja, misleč da je doma. Ker ni mogel v hišo, je skušal splezati po brajdi v »svojo« sobo. Winklerjev sin najbrž misleč da je tat, je ustrelil in zadel Krajca v trebuh.

d Smrtno se je ponesrečil dne 28. oktobra proti večeru v svoji žagi v Draščeku pri Sempasu Alojzij Mrevlje iz Vitovelj št. 101. S svojim sinom sta žigala kratek čok, kateri pa ni bil dovolj trdno v stroju zagojzden in je radi tega pri žaganju poskakoval. Sklonil se je in hotel zagojzdo pritrčiti, a v tem hipu odskoči odžagana deska s stola in ga tako močno udari po desni strani lica in na sence, da se je takoj zgrudil mrtev na tla.

d Sod z bencinom se je razletel, ko ga je njegov lastnik Anton Stuhec iz Boreo snažil. Poškodovan je bil tako hudo, da so mu morali v bolnišnici odrezati nogo.

d Smrtna nesreča. 12letna učenka Pavla Ogorevec, stanujoča na Ambroževem trgu v Ljubljani, je vtaknila v usta natikalo za svinčnik. Tisti hip jo je posilil kašel, natikalo ji je ušlo v dušnik in deklet se je zadušilo kljub hitri zdravniški pomoči.

d Gozdni požar. Na Kolovraškem vrhu je dne 21. oktobra izbruhnil gozdni požar, ki se je raztegnil na 40 oralov. Oškodovana sta posebno posestnika Jožef Resnik in Andrej Lovrač.

d Požar v Ljubljani. Pri tobačni tovarni stoji avtogaraža g. inženirja Kasala. V njej sta bila dva kasalova avtomobila. Iz neznanega vzroka je začelo goreti in je pogorela cela šupa z avtomobiloma vred.

d Z glasovanjem v nebesa. Odpadli duhovniki na Češkem so osnovali svojo Cerkev ter proglasili, da se pri njih veruje samo to, za kar se odloči večina. Pri nekem takem zborovanju se oglasi član zbora ter vpraša: »Ali je Kristus Bog?« (Vedel je, da vodja nove Cerkve, Farsky ne veruje v to.) Farsky nato: »Počakajte, da glasujemo.« Nato član: »Ali je pekel?« Nato se oglasi Pavlik (ki ga je srbski škof Dositej posvetil v škofa): »Potrpite vendar, da glasujemo.« Nato hudomušni član pripomni: »Prečastna gospod! Če lahko samo z glasovanjem vse uredimo, ali ne bi bilo bolj pametno, če takoj glasujemo o tem, da hočemo priti vsi v nebesa, pa se

nam ne bo treba brigati ne za vero, ne za pekel, ne za Boga.«

d Čudna ljubezen. Neki fant nam je poslal dopis, v katerem nas prosi, naj javno ožigosamo njegovo »nevesto«, ki mu je ukradla denarnico. »Včasih,« tako piše, »so dekleta fantom kradla srca, danes pa denarnice. Ali je to moderna ljubezen,« vprašuje ves obupan. Takih dopisov mi seveda ne moremo priobčevati in je za oba najboljše, če se na tihem poravnata. Mi pripominjamo samo toliko, da je dekleta najbrže zato ukradla denarnico, ker marsikateri današnji fantje, ko se ženijo, nosijo srce v — denarnici. Pa brez zamere!

Iz naših društev.

IZ PREDDVORA.

Da ne bode kdo mislil, da pri nas samo kimanje in spimo, eva nekoliko poročila iz našega kota. Dan 20. septembra nam ostane v trajnem spominu, ko smo dobili nove zvonove. Bila je skoro vsa župnija navzoča ob sprejemu, ki je bil zares lep. Zvonovi so bili razstavljeni v Ljubljani, in imajo jako lepe glasove, tako da se skoro ne razločijo od bronastih. Smo prav zadovoljni z njimi. — Poljske pridelke, kakor zelje, korenje in repo nam je vzela suša. — Na zadnjem naboru je bilo iz naše župnije potrjenih 16 fantov. — Izobrazovalno društvo otvori sezono za l. 1921/22 z igro »Razvalina življenja« v soboto, dne 19. t. m. ob 7. uri zvečer. Ponovi se v nedeljo, dne 20. in 27. novembra obakrat točno ob pol 4. uri popoldne. Pred igro bo zapel pevski zbor pod vodstvom g. nadučitelja vselej par pesmi. Opozarjamo, da se ob pričetku predstave dvorana zapre in med dejanji vstop ni dovoljen. Predstave se vrše v dvorani, katero nam je grajski gospod blagovolje odstopil. — Ustanovili smo telovadni odsek Orla, ki ima že precej članov, ki pridno vadijo; vendar bi jih bilo lahko še več. Zato kličem vsakemu fantu, ki mu je za dobro stvar:

»Tuj prijatelj dragi, vstani, biti na plan!

Ne hodi sam po življenja trdi poti.

Pridruži se, če nisi prezasan.

VRHNIKA.

V nedeljo so uprizorili nasi Orlici in Orlici igre »Pogumni Toneček«, ki je privabila toliko ljudi, da je bila dvorana veliko premajhna. In kako so igrali! Stari in mladi gledalci se niso mogli dovolj načuditi spretnosti mladih igralcev. Retija je preskrbela za izborna opremo vseh scen in se ni ustrašila velikih stroškov zlasti za krasne obleke vil, ki so plesale nalašč za to priliko sestavljene plesne. V nedeljo, 13. t. m. po krščanskem nanku se igra ponovi in naj nihče ne zamudi prilike ogledati si jo, kajti gotovo boste vsi, ki jo boste videli, presenečeni in zadovoljni, kakor smo bili v nedeljo mi.

Dobre knjige.

Dr. Jos. Valjavec, **Italijansko-Slovenski slovar.** (Dizionario italiano-sloveno.) Cena vezani knjiži 40 kron. Ta bogati slovar obsega nad 40.000 besed, bogato frazeologijo in kratek seznam krstnih in zemljepisnih imen. Ker smo postali z italijanskim sosedom prav bližnji mejaši, bo ta slovar služil vsem potrebam posameznika. Valjavec slovar je najboljšo slovensko delo te stroke in kdor si ga bo nabavil, ga bo tudi drugemu priporočil. Dobi se v Jugoslovanski knjižarni v Ljubljani.

Amerika in Amerikanci. Spisal župnik I. M. Trunk. Cena lepo vezani knjiži 110 kron. Občudovanje srečne in božate Amerike je po

končani svetovni vojni še naraslo. Veliko naših ljudi gre v Ameriko kot obljubljeno deželo, kjer se cedi mleko in med. Pa ni vse zlato, kar se svetil Trunkova knjiža nas izčrno poučuje o vseh ameriškanskih razmerah. Podaja nam prvotne početke, zgodovino in razvoj ameriškanskih držav; slika nam mišljenje in stremenje Amerikanca v vsej njegovi železni odločnosti in žilavosti. Najbolji pester je pa pojm sedanega ameriškanskega življenja. Posebno pozornost posveča pisatelji v svojem delu življenju in uspevanju slovenskih rojakov, ki so si v Ameriki pridobili drugo domovino. Knjiža je tudi prekrasno opremljena s premmogimi slikami, tako, da zaveje v pravcu, ki se zatopi v čitanje, nekak pravcati ameriškanski duh. Cena knjiže je z ozirom na njeno opremo in obsežnost izjemno nizka. Dobi se v Jugoslovanski knjižarni v Ljubljani.

Legvart, **Govedereja.** Cena nevezani knjiži K 20.—, vezani K 30.— Naši živinorejci silno poogrešajo gospodarske knjižice, ki bi morala imeti svoje predale v vsakem urejenem gospodarstvu. Govedereja je strokovno delo prvovrstne vrednosti. Živinorejcu predočuje na podlagi nazornih slik razne pasme, našteva vrline in pomanjklivosti posameznih plemen in ga poučuje, kako naj izboljša svojo lastno pasmo. Pisatelj poštevta prav vse, kar je v zvezi z umno in res donosno govederejo. Živinorejec, ki bo to delo proučil bo razvidel, kakle vrednosti je umno ravnanje in poznavanje živine in njenih potreb. Dobi se v Jugoslovanski knjižarni v Ljubljani.

Listek.

Prstan kraljice iz Sabe.

Angleški spisal Rider Haggard. — Poslovenil Franc Poljanec.

(Dalje.)

Sultan je na naš pozdrav odvrnil s tem, da je dvignil svoje kopje. Nato je izpregovoril s tehtno umerjeno besedo:

»O Valda Nagasta in vi, beli možje, sinovi velikih očetov, poslušal sem razgovor med vami in mojim služabniki; potrjujem njih besede in jim pridodajam. Zal mi je, da so vas naši generali poizkušali pretekle noč ubiti. Jaz sem molil k svojemu bogu. Še preden se je to zgodilo. Dobro sem bil poplačan za to dejanje, saj cela vojska ne sme napasti četvero mož, dasi štiri možje zaradi svoje skrivne moči pobijejo celo vojsko. Prosim vas, in prosim tudi tebe Roža iz Mura, sprejmite moje ponujeno prijateljstvo, zakaj sicer boste kmalu mrtvi in vaše znanje bo z vami pošinilo, zakaj neprijeten mi je ta mali boj zoper pečnico, ki jo zaničujemo.

O Valda Nagasta, izgovarjala si grožnje nasproti veličanstvu Harmaka, toda on je zate preuročen; in moč, ki more nekaj opek izpremeniti v prah in razdrobiti človeške kosti, ne more premagati ničga, ki je oblikovan iz gorskega osrčja in ohranjuje večne duhove. Tako vsaj mislim: če pa je drugače odločeno, kaj vam to pomaže? Če bi nas boš izvolil zapustiti zaradi vaših umetnosti, bodo Funđi še ostali, da ga maščujejo, preden odidejo. Tedaj pa vam prisegam pri mojem veličanstvu in pri kosteh prednikov, ki počivajo v murskih jamah, da prizanesem samo enemu iz vseh abatskih judov, to je tebi, o Hči kraljeva zaradi tvoje plemenitega srca, in tem trem belim možem, tvojim gostom, če prežive boj, zaradi njih srčnosti in znanja. Kar se tiče vašega brata »Črnih oken«, ki sem ga uel, mora biti bogu žrtvovan, zakaj to sem prisedel, razen če se udasta, nakar hočem prositi k bogu za njegovo življenje, s kakšnim uspehom, ne morem povedati. Udaite se torej in jaz Abatov niti pobil ne bom; živi naj služijo Funđom kot sužnji in služabniki Harmakove slave.

»Bog ne daj, Bog ne daj!« je odgovorila Makeda in tolkla s svojo roko po sedelnem

glaviču. »Ali naj se Jehova, ki ga je častil Salomon, moj oče, Jehova vseh rodov, poniza pred malikom, narejenim z rokami, ki jih je on ustvaril? Moje ljudstvo je iznemoglo; pozabili so na svojo vero in se izgubili kot Izraelci v puščavi. Vem to. Morebiti da je prišel za nje čas, da poginejo, ko niso več sposobni za boj, kot v starih časih. Dobro, če je tako, naj umrijo svobodni in ne kot sužnji. Nazadnje jaz, ki v meni polje njih najboljša kri, ne iščem, o Barum, tvojega usmiljenja. Ne maram biti igrača v tvoji hiši, ki v najhujšem slučaju vedno laško umrem, če sem izvršila svojo dolžnost do svojega Boga in do njih, ki so me rodili. Tako ti odgovarjam kot Hči mnogoterih kraljev. Kot ženska, je pridala z uljudnejšim glasom, »se ti zahvaljujem za tvojo dvorljivost. Ko me ubijejo, če mi je, Barung, usojeno, da me ubijejo, misli prijazno name kot na njo, ki je storila vse, kar je najboljšega mogla, zoper silno premoč,« in glas se ji je trgal.

»To bom vedno,« je resnobno odvrnil. »Ali je končano?«

»Ne popolnoma,« je odgovorila. »Ti-le gospodje iz zapada so še, ki jih dajem tebi; odvezujem jih njih obljube. Zakaj naj poginejo za izgubljeno stvar? Če uporabijo svoje znanje zate zoper mene, si jim obljubil življenje in morda življenje njih bratov tvojega ujetnika. Tam je še tudi neki suženj, njihov rojak — govoril si o njem ti ali tvoj služabnik — »pevec Egipta« je njegovo ime. Eden izmed njih ga je poznal kot otroka; morebiti ga temu možu ne boš odrekal.«

Obmolnila je, toda Barung ni odgovoril. »Pojdite, prijatelji moji,« je nadaljevala, obrnivši se proti nam. »Zahvaljujem se vam za vašo dolgo pot meni na korist in za poraz, ki ste ga zadali za mene; izplačilo vam pošljem darilo v zlatu; sultan bo pazil, da bo varno v vaših rokah. Hvala vam. Želim, da bi bila mogla več o vas izvedeti, toda morda se zopet srečamo v boju. Z Bogom!«

Nehala je in mogel sem videti, da nas je skoz svoje tanko zagrinjalo pozorno opazovala. Tudi sultan nas je opazoval in si gladil dolgo brado, v obeh se mu je preudarljivo zablisnilo, zakaj očitvidno ga je ta igra zavzemala in bil je radoveden, kako se bo končala.

»Tega ne storimo,« je dejal Orme, ko je to reč spoznal. »Higgs bi nam nikdar ne odpuštil, če bi se omadeževali prav ob tej priliki, da ga rešimo pred žrtvovanjem. On je v velikih rečeh preveč poštenjak. Toda vi, gospod doktor,« je sunkoma dodal, »vi imate seveda svoje posebne skrbi in morate zase sami odločiti. Jaz menim, da morem govoriti za narednika.«

»Jaz sem se odločil,« sem odgovoril, »menim, da bi mi sin tudi nikoli ne odpuštil; če je drugače, kaj pa naj bo. Tudi Barung zanj ni nič obljubil.«

»Potem mu pa povejte,« je dejal Orme. »Mene peklenško glava boli in jaz moram iti spat ali na zemlji ali pod njo.«

Povedal sem mu torej, dasi, da po pravici povem, mi je bilo kot človeku z nožem v srcu; zakaj bilo je bridko priti tako blizu temu, kar sem leta zaželel, do ljubezni svojega življenja, nato pa opustiti vsako upanje prav zaradi dolžnosti do ženske, vladarice drhali zmoganih ničvrednežev, ki se je človeku primerilo, da jim je dal obljubo, da dosežejo svoje namene. Če bi se mogli častno umekniti, bi končno mogel videti svojega sina, ki ga zdaj pač ne bom zopet uzrl.

Eno reč sem pa pridal, v hipu me je izpodbodlo, namreč prošnjo, naj bi sultan povedal profesorju vsako besedo, ki se je izgovorila, da bi on, naj se mu zgodi kar koli, poznal natančen položaj.

»Pri Harmaku,« je dejal Barung, ko je to slišal. »kako razočaran bi bil nad vami, če bi bili drugače odgovorili, ko vam je ženska pokazala pot. Slišal sem o vas Angležih že prej — Arabci in trgovci so mi pripovedovali o vas. Tako je bil na primer eden, ki je padel, ko je branil mesto zoper častilca prerokovega, ki se je tudi sam zval preroka, tam doli pri Kartumu ob Nilu — plemenita smrt, so mi pri-

¹ Mohamedanci (ali Turki, moslimi) imenujejo Mohameda svojega preroka.

povedovali, veličastna smrt, ki jo je vaš narod kesneje maščeval.

Jaz zgodbe nisem popolnoma verjel in sem želel, da bi po vas o njej sodil. Sodil sem, beli knezi, sodil sem, in prepričan sem, da bo vaš debeli brat »Črna okna« še v levjem žrelu ponosen na vas. Ne bojte se; vsako besedo bo slišal. »Pevce Egipta«, ki, kot se zdi, zna govoriti njegov jezik, mu bo povedal vso zgodbo in zložil pesem o tem, ki se bo pela nad vašimi častitimi grobovi. Zdaj pa srečno hodite; naj bi mi bilo usojeno križati meč z enim izmed vas, preden se vse konča. To se zdaj še ne zgodi, zakaj treba vam je počitka, zlasti onemu božanskemu sinu tam, ki je ranjen,« in pokazal je Orneja. »Hči kraljeva s srcem kraljevim, dovoli mi, da ti poljubim roko in te peljem nazaj k tvojemu ljudstvu, ki bi želel, da bi bilo tebe bolj vredno. Ah, da! Želel bi, da bi bili mi tvoje ljudstvo.«

Makeda je stegnila roko, sultan jo je prijel in se komaj dotaknil njenih prstov z ustnicami. Nato je, še držeč jo, jezdil z njo proti soteski.

Ko smo se bližali vhodu v njo, kjer so bili Abati zbrani, ki so opazovali naš pogovor, sem jih slišal mrmrati: »Sultan, sultan sam! Videl sem princa Jozva, ki je godrjal nekaj lomastnih besed častnikom okrog sebe.

»Poglejte, gospod doktor,« mi je Kvik dejal na uho. »Če se ne motim, se ta umazani vamp pripravlja, da bi nam eno zagodel.« Komaj je bila beseda iz ust, je Jozva in krdele njegovih tovarišev z golimi meči glasno kričoč skokoma oddirjala in obkolila našo malo četo.

»Zdaj se udaj, Barung,« je Jozva rjovil: »uda; se ali umri!«

Sultan je presenečen strmel vani, nato je odgovoril:

»Če bi imel kaj orožja (sulico je vrgel na tla, ko je prijel Makedo za roko), bi eden od naju gotovo umrl, o svinja v možki obleki.«

Nato se je obrnil proti Makedi in dodal: »Hči kraljeva, poznam to tvoje ljudstvo, da je strahopetno in zavratno, toda ali je stvar taka, da pustiš s poslanci tako ravnati pod zastavo miru?«

»Ne tako, ne tako,« je vzdiknila. »Stric Jozva, ti me sramotiš; ti delaš našemu narodu nečast, da nam bodo oponašali in se nam rogali. Umeknite se, pustite funškega sultana, da svobodno odide.«

Pa niso hoteli; plačilo je bilo preveliko, da bi ga voljno izročili.

Spogledali smo se. »To nikakor ni sala,« je dejal Orme. »Če ga zgrabijo, se bomo morali umazati z njih skrajno nečednimi čopi. Poženite svojo kamelo, narudnik, naprej, in če ta beraška prevzetnost Jozvetova poizkusi kako zvičajo, krogle skozenj poženite!«

Kviku tega ni bilo treba dvakrat praviti. Udrinil je svojega dromedarja po rebrih s puškinim kipotom in ga drevil naravnost proti Jozvetu vpijoč:

»Z luči, vamp!« Uspeh je bil ta, da se je Jozvetov konj splašil in tako visoko skočil, da je jezdec zletel preko repa in obsedel na tleh — žalosten prizor za njegovo sijajno obleko in orožje.

Porabili smo zmedo, ki je sledila, obstopili sultana in ga spremili iz gnoče k njegovima dvema spremljevalcema, ki sta zdirjala proti nam, ko sta opazila, da nekaj ni prav.

»Vaš dolžnik sem,« je dejal Barung. »Toda, o beli možje, naredite me še za večjega. Vrnite se, prosim, k tej svinji v orožju in mu povejte, da Barung, sultan Fungov, zaznava iz njegovega vedenja, da ga želi pozvati na dvoboj, in da ga sultan, dasi vidi, da je on popolnoma oborožen, sam pa ne nosi nobenega oklepa, prikaže tukaj in takoj.«

Takoj sem odšel z naročilom. Toda Jozva je bil daleko preveč spreten, da bi se dal zavesti v tako nevarno podjetje.

»Jena reč,« je dejal, »bi mi ne delala večjega veselja, kot temu pasjemu poganskemu Sejku odsekati glavo s pleč. Toda na nesrečo sem zaradi nastopa enega izmed vas tujcev padel s konja in se udaril na hrbet, tako da

komaj stojim, kaj šele, da bi se mogel dvobojevati.«

Vrnil sem se torej z odgovorom, na kar se je Barung nasméjal, rekel pa ni nič. Samo zlato verižico, ki jo je nosil, si je snel z vratu in jo podal Kviku, ki je, kakor je dejal, pripravil princa Jozva do tega, da je pokazal vsaj svoje jezdarske umetnosti, če že ne poguma. Nato se nam je vsakemu posebej priklonil, in preden so se Abati mogli odločiti, ali naj udarijo za njim ali ne, je s svojima tovarišema urno odpeketal proti Harmaku.

Tako smo se seznanili z Barungom, funškim sultanom, barbarom z marsikako dobro stranjo, med njimi s pogumom, velikodušnostjo, ki je cenil te lastnosti tudi pri nasprotniku; te znake je morda podkrepila kri njegove matere, ki je, kakor so mi pravili, bila Arabkinja visokega pokoljenja, pa so jo Fungji v vojski zajeli in dali Barungovemu očetu za ženo.

(Dalie.)

Za razvedrilo.

Dokaz. A: »Ali se bo res pekova hči omožila?« — B: »Gotovo... žemlje so že manjšete.«

Za ženske. Če hočeš izvedeti, koliko je kaka ženska stara, vprašaj njeno najboljšo prijateljico in potlej od tiste vsote, ki jo je imenovala, še tri leta odštej — pa imaš zanesljivo starost.

V šoli: Profesor: »Kdo vé povedati, v čem so bili stari Grki na boljšem, ko mi?« — Dijak: »V tem, da se jim ni bilo treba grščine učiti!«

Slab izgovor. Gospodar: »Kaj pa delaš na moji jablanici?« — Jožek: »Jaz... sem zašel!«
H valežen zločinec. Sodnik: »Ker manjka dokazov, ste danes oproščen — lahko odidete!«
Zločinec: »Vas lepo zahvalim, gospod sodnik — vas bom pa prihodnjič nekoliko razveselil s tem, da bom zločin priznal!«

Bridko spoznanje. Tat, ki so ga v desetih zalotili pri tatvini: »Hm, hm, jaz sem še zmeraj v strahu, da sem svoj poklic zgrešil!«

Dragocenost vsake hiše je lekarna. Fellerja prijeto dišeči »Elsatuid«, ki je najboljšo sredstvo za drgnenje hrbta, rok, nog in celega telesa, kot kosmetikum za negovanje zob, zobnega mesa, ust, glave itd. Je močnejši in boljši kot Franc. žganje. 3 dvojn. steklenice ali 1 špec. steklenico z zamotom in poštnino pošlje za 48 K: Eugen V Feller, Stubica donja, Elsatrg 16, Hrvatsko.

Varčna gospodinja rabi edino le

GAZELA MILO

ki je najboljša in najcenejša.

Zahvala.

Za mnogobrojno spretnostvo prijateljev in značev od blizu in daleč ter poklonjene vence našemu nepozabnemu sinu in bratu

Franc Šmalcu

trgovca s klobuki v Ljubljani

izrekamo vsem najiskrenejšo zahvalo. Prisrčna zahvala bodi vsem, ki so dragega pokojnika obiskali v njegovi dolgi, mučni bolezni, dalje izbornim pevcem-Orlom, ki so mu zapeli ganljive žalostinke ob odprtem grobu in Marijinim hčeram, ki so ga spremlile do groba. Topla hvala vsem ostalim, ki so ga spremlili k večnemu počitku.

Mirna — Ljubljana, dne 7. novembra 1921.

Ivan in Ivana Šmale, starši. — Ivan, Anton Šmale, brata. — Ivanka, Marija, Angela Šmale, sestre.

Potrti neizmerne žalosti javljamo celemu svetu, da je naša zlata, nepozabna mama, ozir. soproga, i. t. d. gospa

Ivana Peterlin

na zahvalno nedeljo zvečer, previdena z zadnjimi tajinstvenimi tolažili mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb drage rajnke bo v sredo ob 10 uri dopoldan iz hiše žalosti na farno pokopališče v Komendi. Sv. maše zadušnice se bodo brale v domači župni cerkvi.

Preblago pokojnico priporočamo v iskreno molitev in tih spomin.

V Komendi, dne 7. listopada 1921.

Josip Peterlin, soprog.

Makso, Ivo, Pepi, Rudolf, Francelj, Stanko, otroci.

¹ Šejk je arabska beseda in se pravi po naše starček, starejšina ter pomeni načelnika rodu, poglavarja, vladarja.

Izjava

Izvedela sem, da se širijo o meni razne neosnovane govorice. Opozarjam vse, da bom nasproti vsem obrekovalcem, ki me bodo opetovano opravičevali, v vsakem slučaju sodnijsko postopala. 4077

Neža Prijatelj.

Fizol, suhe gobe in laneno seme

kupuje in plača najvišje dnevne cene

KMET & KOMP., Ljubljana,

Josposvetska cesta št. 8. Telefon interurban 319.

Stalna zaloge MOKE vseh vrst, KORUZE, OVSA, in vseh drugih deželnih pridelkov. — Zahtevajte ponudbe! 3293

Iščeta se dva hiapca na veliko kmetijo

blizu Ljubljane, ki se dobro razumeta na kmetiško delo. — Zahteva se pošteno vedenje. — Ponudbe na upravnistiho lista pod: »Hiapca« 8969.

Barva za obleko in platno

Črna, modra, zelena, rujava, rdeča, lila in siva v najboljši kakovosti se zopet dobi v zavrtkih po 2 K 40 vin. — Razpošilja se vsaka množina po pošti ter se vsakemu naročilu dodane slovarsko navodilo.

Karl Loibner, trgovina, Celje.

Novovpeljana K. Pečenko

— trgovina — Ljubljana, Sv. Petra c. 13 (vogal Kolodvor. ul.)

Usnje ter potrebščine.

Crne konkurenčne, postrežba solidna.

Prvovrstne PFAFF šivalne stroje

za šivilje, krojače in čevljarje z večletno garancijo ter posamezne dele, igle, olje itd. za vsakovrstne šivalne stroje priporoča Ign. Vok, Ljubljana. Sodna ulica št. 7.

Elektrotehnično podjetje

FRANC SAKS

MARIBOR :-: LJUBLJANA

Slovenska ul. 20 Rimska c. 19

obvešča svoje odjemalce in trgovske prijatelje, da je začel izvrševati elektrotehnično obratovanje s 1. oktobrom t. l. zopet samostojno in ne več v družbi g. Tratnika.

Priporoča se za sgradbo vseh v elektrotehnično stroko spadajočih del, katere izvrši s znano vestnostjo.

Prodajam: Nove bakrene koče za iganje kuba 80 do 100 litrov velike. Ponudbe pod »Kotlice na uprave lista.

IV. JAX IN SIN

Dunajska cesta št. 15, LJUBLJANA

Šivalni stroji in stroji za pletenje.

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. — Usanovljeni l. 1867. — Došli so ravnošer večje številne strojev za vsako obrt.

Vezenje poučuje brezplačno. Pisalni stroji „ADLER“. Ceniki zastoj in franko.

Ko česa iz prvih tovarn: Dürkopp, S. prisa, Waffensrd.

Misi - podgane stenice - ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako porabljate moja najboljše preizkuš. in splošno hvajljena sredstva kot: proti poljskim in hišnim misim 12 K, za podgane 16 K, za ščurke, posebne močne vrste 25 K, posebno močna tinktura za stenice 15 K, uničevalec moljev 10 in 20 K, prašek proti mrčesom 10 in 20 K, mazilo proti ušem pri ljudeh 5 in 12 K, mazilo za uši pri živini 6 in 12 K, prašek za uši v obleki in perilu 10 in 20 K, tinktura proti mrčesu na sadju in na zelenjavi unič. rastl. 10 in 20 K, prašek proti mravljam 10 in 20 K. Preprodajalcem popust.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport: M. JUNKER, Petrinška ul. 3, ZAGREB 1.

LEPOTA

kož. obraza, vratu, rok, kakor tudi lona rast la- se morejo samo skozi razumno nego lepote doseči. Tisočera pripoznanja so dospela od vs h dežel sveta za lekarnarja Feller:

•ELSA• LILIJNO MLEČNO MLO najboljše blago, najfine »e« „milo lepote“; 4 kost z zamotom in poštnino 68 Kr.

•ELSA• OBRAZNA POMADA odstrani v-ako nečistat kože, solne pege, zardance, nabore itd. naredi kožo mehko rožnato-belo in čisto; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 62 Kr.

•ELSA• TANOCHINA POMADA ZA RAST LAS krepi kož glave, preprečuje izpadanje, lomljenje in ceptev las, zaprečuje prhut pre-ano osivelost itd.; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 62 Kr.

PRODAJA CI ako naročijo najmanj 12 kosov od jednega predmeta dob je popust v naravi.

RAZNO: Lilijno mleko 15 K; Brkomas 8 K; najfinejši Hava-puder Dr. Ringera v velikih originalnih skatljah 30 K; najfinejši Hoga sobni prašek v patent skatljah 20 K; puder za gospo v vrečicah 5 K; sobni prašek v skatljah 1 K; v vrečicah 5 K; Sachet dišava za perilo 5 K; Schampon za lase 5 K; ruzenilo 12 listkov 24 K; na liceh parjem po 40 in 50 K; Močna voda za lase 58 K. Za te razne predmete se zamot in poštnina posebej računa.

EUGEN V. FELLER, lekarnar

Štubica donja, Elsa trg 16, Hro. alko.

Lanišče in predivo zamenja v platno

mehan'čna vrvarna, terin ca in pred linca ANTON SINKOVEC. Kranj-Grosuplje.

Po nizki ceni dobite lastni izdelek potovalnih košar, več vrst žime in morske trave (afrik)

Anton Merhar, pletarstvo Ljubljana, Sv. Petra c. 22.

Družba „IMPEX“

Ljubljana, Krekov trg št. 10

kupuje vse vrste

klavno živino

in prašiče

po najvišji ceni.

Tovarna

JOS. REICH

Ljubljana, Poljanski nasip 4. Podružnica: Sebenburgova ul. 4.

PODRUŽNICE: MARIBOR Gosposka ul. 38. NOVO MESTO Glavni trg. KOČEVJE št. 39.

Barva vsakovrstno blago.

Kemično čisti obleke.

Svetlolika ovratnike, za-pestnice in srajce.

Poroč. prstani
Double verifice
Slovenske in
Bavarske
Ze ne ure
Uhani
Najboljšeje izpise in izobliko in
svetlobi **F. ČUDEN**
LJUBLJANA 22, Prilazna 1
Zabijete se pozabete!

Trto PREDIVO,

naše novo vino, kupuje po najvišji dnevni ceni.
Posušilo za trdnost **IVAN N. ADAMIČ**, Ljubljana,
Št. Petra cesta štev. 31. 3492

BRZOJAV
iz
ČEHOSLOVAŠKE

Svetovnoznamen poljedelski stroji
združenih tvornic

FR. MELICHAR - UMRATH & CO.

kakor:

Izvirni **MELICHARJEVI SEJALNI STROJI**,
MELICHARJEVI STROJI ZA KOSNJO,
UMRATHOVE LOKOMOBILE,
mlatnice, slamoreznice itd. itd.

so na poti v **SLOVENIJO!**

IŠČEJO SE ZASTOPNIKI!

Dopisi naj se začasno pošljejo
na naslov:

FR. MELICHAR - UMRATH & CO.
BRANDYS n/L. — ČEHOSLOVAŠKO.

CENIK z več tisoč
likami
ter konfekcijo, čevli, klo-
ake, prilo, preproge,
ustfamer-jo, tobakarsko, no-
zarško, gibanterjsko in
kratko biega je ravnokar
izšel. Poglejte se danes ponj. Pošlje se vsakomu
zastonj, izbere ogromna, cene (udovito nizke).
Veletrgovina in razpošiljalnica
R. STEHMEČKA, CEL E št 3-5, Slovenjka.

Kupujemo suhe gobe

prilopostamo pa vse vrste semen za
poletje in jesen! — **Sever & Komp.**,
Ljubljana, Wolfova ulica štev. 12.

Cosulich-Line

(prej Rastro-Amerikano)

Trst - Amerika

prevažajo potnike v New-York vsaj 3 krat
v južno Ameriko po 1 krat mesečno. Pojav-
niti in prodaje vozni listov.

Simon Kmetec

glavni zastopnik za Slovenijo — Ljubljana,
Kolodvorska ulica 26.

Zajčje kože kupuje

tovarna klobukov **ŠEŠIR d. d. Šk. Loka.**

Potrebno in koristno je,

da brez odloga potrdite sprejem denarja, ki Vam prihaja iz Amerike po našem
posredovanju potom kr. poštno-čekovnega urada.

Parite, da boste naznanili pošiljatelju natančni znesek, ki ste ga sprejeli,
in dan, ko Vam je bil izplačan.

Redi mnogih pritožb ameriških rojakov o nesprejemu denarja v stari do-
movini in vsled nepotrebnega preiskovanja pri nas ter po potih. Ves to prosimo.

Enake pritožbe so se po strogi preiskavi dosedaj izkazale skoraj v vsakem
slučaju kot neprovičene. Večkrat se dobe ljudje, ki posebno sorodnikom radi
prikrivajo sprejem poslanega denarja, če, bo raje se poslal, ker bo mudi, da
smo v potrebi. V resnici pa dosežejo nasprotno. Ko se po uradni preiskavi
pošiljatelj prepriča, da je bil denar pravilno izplačan, izgubi spoštovanje in za-
panje ter mnogokrat dolgo traja, predno se odloči poslati zopet kakšni denar.
Konečno se obrčamo še na one rojake in rojakinje, ki vsled malomarnega po-
slovanja nesaterih posredovalcev čakajo po več mesecev na poslani denar da
priporočajo svojim sorodnikom v Ameriki poslati denar potom naše banke.

Točna potreba — to je vedno bilo in bo ostalo naše geslo.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 CORTLANDT STREET, NEW YORK, N. Y.

**ZADRUŽNA GOSPODARSKA
BANKA D. D. v Ljubljani**

posluje začasno v prostorih Za-
družne zveze, Dunajska c. 38/1.

Podružnice:

**SOMBOR, MARIBOR, DJAKOVO, SPLIT,
SARAJEVO, ŠIBENIK.**

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombar-
dira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute
in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na
vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne
transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Državne Razredne Loterije.

**Izplačuje svojim klientom vsak znesek
brez odpovedi v gotovini.**